

“Gelecek nesillerin gerçeği bilmesi gerekiyor”

www.tarawih.eu
www.tarawih.com
İletişim: tarawihcontact@gmail.com

Paris 2020 - Hicri 1441

METMATI MAAMAR

Uydurulmuş Namaz TERAVİH التراويح

Arapça-İngilizce-Türkçe-Endonezya Dili
عربية-انكليزية-تركية-اندونيسية

“Resmi versiyona” göre Teravîh Namazı (التراويح)

1. İddiaya göre: **Peygamber Efendimiz ﷺ, Ramazan ayı boyunca sahabelerle birlikte camide birkaç gün (3 veya 4) namaz kıldı.**
2. İddiaya göre: Peygamber Efendimiz sahabelerle namaz kılmayı bıraktı çünkü o: Alıntı yapıyorum: **“Bu namazın farz namazlarından biri haline gelmesinden korkuyordu...”**¹ Bu nedenle, alıntı yapıyorum: **“Peygamber Efendimiz öldüğünde durumlar böyleydi ve Hz. Ebubekir'in halifeliğinde de aynı şekilde devam etti, ta ki Hz. Ömer'in halifeliğinin başlangıcına kadar.”**²
3. Peygamber Efendimiz sahabelerle namaz kıldığı için, Teravîh Namazı sadece **Sünnet** değil, daha da fazlası, **bir Sünnet-i Müekkede** مؤكدة yani **teyit edilmiş bir sünnettir**. Bu sebeple “alimler” diyor ki: **“Hz. Ömer رضي الله عنه Peygamber Efendimizin bir zamanlar devre dışı bıraktığını yeniden etkinleştirmekten başka bir şey yapmadı”**³ ya da kabul edilen ifadeye göre: **“Ömer sadece ihmal edilmiş bir Sünneti canlandırdı.”**
4. Halifeliği sırasında Ömer bin Hattab, Ramazan ayının bir günü, Sahabelerin camide kendi başlarına namaz kıldığını gözlemler. Daha sonra hepsini tek okuyucu **Obayy bin Ka'b رضي الله عنه** gözetiminde bir araya getirmeye karar verir. **Bu Teravîh Namazı olarak adlandırılan şeyin başlangıç noktası olacaktır.**
5. Ömer'in böyle haykırdığı doğruysa, alıntı yapıyorum: **نعم البدعة هذه “Ne mükemmel bir bid'at”**, “alimler” bize bunun kesinlikle bir bid'at olduğunu açıklar, ancak, **terimin dilsel anlamında**, yani emsali olmayan-yeni bir şey- ve **hiçbir durumda teolojik bir yenilik yoktur**. Bazen, bu

¹ “Le Sommaire du Sahîh Mouslim – Cilt 1” (Mouslim, Editions Dar El-Fiker); Kitap 6 Bölüm XXIV: Hadis no. 318; sayfa 190.

² “Sahîh El-Boukhari – Cilt 1”. “De la prière en (commun) pendant les nuits de Ramadân”; Bölüm I: “Du mérite de celui qui prie (la nuit) en Ramadân”; Hadis no. 3; sayfa 639.

³ Çoğu zaman İbn Taymiya, Albani, Fawzan vb.'ye bağlı "alimler" tarafından yapılan yorumlar...

namazın kökeninde Hz. Ömer olduğunu reddediyor, Teravih Namazının kökeninde Peygamber Efendimizin olduğunu sayıyorlar.

6. Bugün bize söylenen, Peygamber Efendimiz öldüğü için **Teravih Namazını camide** kılabilceğimiz. Sonuç olarak, **bir zamanlar Peygamber Efendimizin Teravih Namazının farz olmasına dair korkusu artık mevcut değil**. Çünkü sadece Peygamber ya da Elçisi aracılığıyla Allah bu uygulamayı zorunlu kılabilir ya da yasaklayabilir.⁴

7. “Alimler”, Hz. Ömer birrâşid **halife** olduğu için, Peygamber Efendimizin söylediği hadis adına onu takip etmemiz gerektiğini ekliyorlar, alıntı yapıyorum: **“Onun sünnetine ve ondan sonra hulefâ-yi râşidinin sünnetine uymaktır.”**⁵

8. "Alimler", Teravih Namazının yasallığı konusunda fikir birliği (icmaha) olduğunu ve **sadece Siilerin**, ilahiyatla hiçbir ilgisi olmayan nedenlerle Teravih Namazını kılamadıklarını iddia ediyorlar.

9. Bununla birlikte, bilgi hakkında **farklılıklar** (ihtilaf) vardır: Hem **Teravih Namazını kılmak için cami mi** yoksa **ev mi tercih edileceği**, hem de **tamamlanacak rekât sayıları hakkında**.

10. Teravih Namazını **diğer namazlardan ayıran** özellikler olduğu bilinmelidir.

11. Peygamber Efendimizin, Teravih Namazını kılmaya başladığı ve Hz. Ömer'in ise sadece onları tamamladığı söylenir.

12. Hem hukukçulara hem de Allah'ın: **اولي الالباب Akıl sahibi**, kavramlarla çağırdığı herkese bazı sorular:

Teravih Namazı ile ilgili “resmi” açıklamaların tamamını gösterdikten sonra, **bu “resmi versiyonun” tutarlı olup olmadığını analiz edeceğiz.**

---

⁴ Bunlar Ibn Taymiya tarafından yapılan yorumlardır.

⁵ **Qu'est-ce que la Bid'a?** Shaykh 'AbdAllah Ibn As-Siddîq Al-Ghumâriyy tarafından, sayfa 24.

1- Peygamber Efendimiz, Ramazan ayı boyunca ashabıyla birlikte birkaç gün (üç veya dört) camide namaz kıldı.

*Sahih-i Buhari ve Sahih-i Müslim'de mevcut olan Teravih Namazı ile ilgili **metinlerin bütününden** alıntılar.*

Zeyd bin Sabit'e göre: “**Ramazan ayı boyunca**, Peygamber Efendimiz kendine bir hücre yaptı. Sanırım , diyor Bosr, Zaid'in eklediği bu hadis-i şerifi bir hasırla ilişkilendirerek. O, birkaç gece namaz kıldı. Bazı sahabeler Peygamber Efendimizin namazını takip etmiş, **O da bunu fark eder etmez oturup kalmış (ve kendini göstermeyi bırakmıştır).** Sonra sahabelere gitmiş ve onlara buyurmuştur ki: Davranışlarınızın bana hissettirdiklerinin farkındaydım. **Bundan böyle, Ey Müminler, evlerinizde namaz kılın, zira bir insan için farz namazlar dışında en makbul namaz evinde kıldığıdır.**”

Hiz. Aişe diyor ki: “Resulullah (sav) gece boyunca **alçak bir duvarı** olan odasında namaz kılardı. **Peygamber Efendimizin (sav) silüetini gören** insanlar namazını takip etmeye başladı ve ertesi sabah **bunun hakkında konuşulmaya** başladı. İkinci gece, namaz kıldı ve birkaç kişi onun arkasında namaz kılmaya geldi ve bu iki ya da üç gece daha tekrarladı. Bundan sonra Resulullah (sav) evinde kaldı ve dışarı çıkmadı. Ertesi sabah insanlar konuyu gündeme getirdi ve Peygamber Efendimiz buyurdu ki: **Gece namazının farz olmasından korktum.**”

Hiz. Aişe dedi ki: “Resulullah, gece yarısı bir kez dışarı çıktı ve camide namaz kılmaya gitti. Diğerleri de onunla aynı namazı kıldı. **Sabah, müminler bu olay hakkında** konuştular ve (ertesi gece) daha fazlası Peygamber Efendimizle namaz kıldı. Sabah, **müminler bu olay hakkında bir kez daha** konuştular ve (üçüncü gece) çok daha fazlası camiye gitti. Peygamber Efendimiz onların arasına girdi ve müminler onun namazını takip ettiler. Dördüncü gece geldiğinde, müminler camiye zar zor sığıldılar. Fakat Peygamber Efendimiz sadece sabah namazı için dışarı çıktı. Ve sabah namazını bitirince, müminlere döndü, şehadet getirdi ve şöyle buyurdu: **Varlığınıza habersiz değildim, ama bu namazın sizin için her zaman yerine getiremeyeceğiniz bir farz haline geleceğinden korktum.**”

Müminlerin annesi Hz. Aişe şunları aktarıyor:“Resulullah, bir gece camide namaz kıldı. Müminlerden bazıları da aynı namazı kıldı. Ertesi gece bu namazı yeniledi ve (onu taklit eden) müminlerin sayısı arttı ve Resullah'ın artık gitmemesine rağmen üçüncü ve dördüncü gece de camiye gidenler çoğaldı. Ertesi gün (dördüncü gece), bunlara şöyle buyurdu: **Yaptığınız şeyi gördüm. Size gelmeme engel olan şey, bunun size farz kılınmasından korkmamdı. Bu kıssa Ramazan ayında gerçekleşiyor.**”

Zeyd bin Sabit - Allah ondan razı olsun - diyor ki: “Resulullah (sav) onu halktan ayıran bir hasır yerleştirdi. Orada namaz kılarken, bazı sahabeler **onu taklit etmeye ve bu namazlarda onu takip etmeye başladılar.**Bir gece, bir araya toplandılar, ancak Resulullah (sav) onları görmek için dışarı çıkmadı. Seslerini yükselttiler ve ufak taşlarla kapıyı çaldılar. Resulullah (sav) öfkeyle yanlarına gitti ve şöyle dedi: (Bu namazları kılma) ısrarınız, beni onların farz kılınacağına inandırıyor. **Evlerinizde namaz kılın! Zira farz namazlar dışında en makbul namazınız evinizde kıldığınızdır.**”

Zeyd bin Sabit bunu şöyle bildiriyor:“Peygamber Efendimiz (sav) (caminin bir köşesine) **onu insanlardan ayıran bir hasır yerleştirdi.** Orada (birkaç gece boyunca) namaz kılarken, bazı sahabeler **onu taklit etmeye**ve bu namazlarda onu takip etmeye başladılar. **Bir gece, sesini duymadılar, uykuya daldığına inanıyorlardı.** Peygamber Efendimizin onları görmeye gitmesi için bazıları öksürerek seslerini duyurmayı düşündüler. (Peygamber Efendimiz) buyurdu ki: (Bu namazları kılma) ısrarınız, onların farz kılınmasından korkmama sebep oldu. Eğer farz olsalardı, onları gözlemezsiniz. **Ey insanlar! Evinizde namaz kılın! Zira farz namazlar dışında en makbul namazınız evinizde kıldığınızdır.**”

Zeyd bin Sabit bunu şöyle bildiriyor: “Resulullah (sav) (namaz için) bir oda kullanıyordu- (aktaran) diyor ki: sanırım hasır olduğunu demişti - Ramazan ayı boyunca. Birkaç gece (bu odada) namaz kıldı. Sahabelerden bazıları onun arkasında namaz kılmaya geldiler. **Bundan haberdar olan Peygamber Efendimiz (namazını) oturarak kıldı, dışarı çıktı ve şöyle buyurdu: Yaptığınız şeyin farkındayım. Ey insanlar! Evlerinizde namaz kılın, zira bir kişinin farz namazlarından hariç en makbul namazı evinde kıldığı namazdır.**”

“Allah'ın elçisi صلى الله عليه وسلم Ramazan boyunca namaz kılıyordu. Ben gelip onun yanında durduğumda, başka biri daha geldi ve o da

durdu... böylece bir grup oluşturduk. Peygamber Efendimiz ﷺ arkasında olduğumuzu hissedince namazı kısa kesti. Sonra evine girdi ve bizim yanımızda kıldığına benzemeyen bir namaz kıldı. Ertesi sabah ona sorduk: Bir gün önce burada olduğumuzu fark ettin mi? Evet, diye bildirdi. Beni öyle davranmaya iten şey buydu.”

“Allah'ın Elçisi ﷺ gece yarısı dışarı çıkıp camide namaz kıldı. İnsanlar namazında ona uydular. Ertesi gün, insanlar bunun hakkında konuşmaya başladı ve çok sayıda mümin toplandı. Allah'ın Elçisi ﷺ ikinci gece çıktı ve müminler namazında ona uydular. Ertesi gün, **insanlar bu gerçeği dile getirdi.** Üçüncü gece, caminin müminleri çoğaldı. Peygamber Efendimiz ﷺ dışarı çıktı ve onun namazına uydular. Dördüncü gece, cami müminlerle dolup taşı ancak Allah'ın Elçisi ﷺ çıkmadı. Gruptan bazıları bağırmaya başladı: Namaz! Fakat Allah'ın Elçisi ﷺ, Fecr namazına kadar dışarı çıkmadı. Fecr namazını bitirince, insanlara döndü, şahadet etti ve buyurdu ki: Aslında, durumunuz dün gece benden kaçmadı, ama o gece namazının size farz kılınacağından ve sonra bunu yapamayacağınızdan korktum.”

“Allah'ın Elçisi ﷺ deri veya hurma lifinden yapılmış bir hasır ile (caminin) küçük bir köşesini kendine ayırdı. Namaz kılmaya oraya gitti. İnsanlar onu gözledi ve arkasında namaz kılmaya geldiler. Bir gece, gelip onu beklediler, ama Allah'ın Elçisi ﷺ geç kaldı. Onları bulmak için dışarı çıkmadığından, seslerini yükselttiler ve kapısına küçük taşlar attılar. Allah'ın Elçisi ﷺ öfkeyle çıktı ve onlara şöyle dedi: İbadetinizi bırakmadınız, öyle ki size farz kılınacağını düşündüm! Öyleyse evlerinizde namaz kılın! “Zira bir kişinin farz namazlarından hariç en makbul namazı evinde kıldığı namazdır.””

Hız. Aışe bildiriyor:“Bir gece Peygamber Efendimiz gecenin bir yarısı dışarı çıktı ve camide namaz kılmaya gitti. Müminler de onunla aynı namazı kıldı. Ertesi sabah **bu anlatıldı**; daha fazla mümin toplandı ve Peygamber Efendimiz namaz kıldığında, onunla birlikte müminler de namaz kıldılar. Ertesi sabah, **olan biten anlatıldı** ve üçüncü gece, camide daha çok sayıda mümin bulunuyordu. Akşam, Peygamber Efendimiz camiye gitti; namaz kıldı ve müminler de onunla birlikte namaz kıldılar. Dördüncü gece, cami müminlerle dolup taşmıştı. Peygamber Efendimiz sabah namazını kılmak için geldi ve namazını bitirdiği vakit müminlere

döndü, şehadet etti ve sonra şöyle buyurdu: Burada olduğunuzun farkındaydım, ama bu toplu namazın size farz kılınmasından korktum, bunu yapamazdınız.⁶” “Peygamber Efendimiz öldüğünde işler aynı durumdaydı.”⁷”

Daha önce de söylediğimiz gibi, Sahih-i **Buhârî** ve Sahih-i **Müslim**'de bulunan “Teravih Namazı” ile ilgili tüm metinleri alıntılادık ve sunduk. Bu metinleri okuduktan sonra, Peygamber Efendimizin ashabıyla hiç namaz kılmadığını ve aynı metinlere ciddi bir şekilde bakılırsa, ashabın Peygamber Efendimizin namazını onun bilgisi olmadan takip ettiğini oldukça net bir şekilde görüyoruz.

Yoksa, daha önce belirtilen metinlerden alınan bu bölümleri nasıl açıklayabiliriz?

Buyurdu ki: “Yaptığınız şeyi gördüm. Hiçbir şey sizinle buluşmak için dışarı çıkmamı engellemedi.”

“Peygamber Efendimiz صلى الله عليه وسلم arkasında olduğumuzu hissedince namazı kısa kesti. Sonra evine girdi. Ertesi sabah, ona sorduk: Bir gün önce burada olduğumuzu fark ettin mi? Evet, diye bildirdi. Beni öyle davranmaya iten şey buydu.”

“Fecr namazını bitirince, insanlara döndü, şehâdet etti ve buyurdu ki: Ashında, durumunuzdün gece gözümden kaçmadı, fakat gece namazının size farz kılınacağından ve sonra bunu yapamayacağınızdan korktum.”

“Onları görür görmez oturup kalmış (ve kendini göstermeyi bırakmıştır). Sonra sahabelere gitti ve onlara buyurdu ki: Davranışlarınızın bana hissettirdiklerinin farkındaydım.”

---

⁶“Les Traditions Islamiques -Cilt 1” **El Buhârî**. “De la prière en (commun) pendant les nuits de Ramadân”; Bölüm I: “Du mérite de celui qui prie (la nuit) en Ramadân”; hadis no. 3; sayfa 639.

⁷“Les Traditions Islamiques -Cilt 1” **El Buhârî**. “De la prière en (commun) pendant les nuits de Ramadân”; Bölüm I: “Du mérite de celui qui prie (la nuit) en Ramadân”; hadis no. 3; sayfa 639.

“[...] bazı insanlar **onu taklit etmeye**ve bu namazlarda onu takip etmeye başladı. **Bir gece, sesini duymadılar, uykuya daldığına inanıyorlardı.** Peygamber Efendimizin onları görmeye gitmesi için bazıları öksürerek seslerini duyurmayı düşündüler.”

Hız. Aışe dedi ki: “Resulullah (sav) gece boyunca **alçak bir duvarı** olan odasında namaz kıldı. **Peygamber Efendimiz'in (sav) siluetini gördüklerinde** insanlar namazını takip etmeye başladı.”

“[...] sonra buyurdu ki: **Şöyle buyurdu, burada olduğunuz benim için bilinmeyen bir şey değildi,** ama bu namazın sizin için farz kılınmasından ve sonra bunu yapamayacağınızdan korktum.”

“[...] Allah'ın Elçisi صلى الله عليه وسلم **gelmedi.** Ertesi gün, buyurdu ki: **“Yaptığınız şeyi gördüm.”**

“Varlığınızın farkındaydım.”

“Sizi görmemi engelleyen şey budur.”

“Sabah, müminler bu olayı tartıştı ve (ertesi gece) onlardan daha fazlası Peygamber Efendimizle namaz kıldılar. Sabah, **müminler yine konu hakkında tartıştılar.**”

“[...] konu anlatıldı; daha fazla ibadet eden kişi toplandı ve Peygamber Efendimiz namaz kıldığında, müminler de onunla birlikte namaz kıldılar. Ertesi sabah, **bize neler olduğunu anlattılar.**”

“[...] onu halktan ayıran bir hasır. Bazı insanlar **onu taklit etmeye**ve bu namazlarda onu takip etmeye başladı. **Bir gece, sesini duymadılar, uykuya daldığına inanıyorlardı.**”

“Peygamber Efendimizin haberi oldu ve (namazı) oturarak kıldı, dışarı çıktı ve şöyle buyurdu: **Yaptığınız şeyin farkındayım.** Ey insanlar! Evlerinizde namaz kılın, zira bir kişinin farz namazlarından hariç en makbul namazı evinde kıldığı namazdır.”

“İnsanların karşısında durdu ve teşehhüdü okudu, sonra buyurdu ki: **Ancak , bana öyle geliyor ki burada olduğunuz bilinmektedir...**”

Bana açıkça öyle geliyor ki, Peygamber Efendimiz ashabıyla asla namaz kılmadı ve gerçekte sahabeler Peygamber'in namazını **onun bilgisi olmadan** takip etti ve Peygamber Efendimiz bunu fark ettiğinde,

gördüğümüz gibi **hemennamazı bıraktı** ve aynı zamanda radikal bir şekilde sahabelerin gönüllü olarak onunla namaz kılmalarına son vermelerini buyurdu: **EVİNİZDE NAMAZ KILIN!**

Peki, örneğin nasıl söyleyebiliriz: “Aynı şey Teravih Namazı için de geçerlidir. Nitekim, **Peygamber Efendimiz, ashabıyla birlikte birkaç gece namaz kıldı, ancak bazı gecelerde bu namazların farz kılınacağından korktuğu için yoktu.** Sahabeler hem Peygamber Efendimizin hayatı boyunca hem de ölümünden sonra, Halife Ömer, Müslümanları bir imamın arkasında bir araya getirene kadar, Peygamber Efendimiz'in (sav) arkasında yaptıkları gibi bireysel olarak namaz kılmaya devam ettiler.” **“Yani bu da bir sapkınlık değildir.”**⁸

Veyahut: “Bütün bu hadis-i şerifler açıkça toplu Teravih Namazının yasallığını kanıtlar. Ancak, **Peygamber Efendimiz bunu üç gece yapmıştır ve dördüncü gecede bırakmak yasallığından bir şey kaybettirmez, fakat O, bunu şöyle açıklamıştır: Size farz kılınır korkusuyla onu bıraktım.** Bu korku Peygamber Efendimizin ölümüyle birlikte ortadan kalktı ve sonra İslam'ın bütün şartları da biliniyor. O zaman, Hz. Ömer bu namazın resmi olarak toplu bir şekilde kılınmasını uygun gördü ve alimler de bu konuda hemfikirdir.”⁹

Devam ediyorum.

---

⁸**L'hérésie.** Cheikh Salih b. Fawzan. Yayınevi: Assia, sayfa 17-18.

⁹Cheikh Albani *La Prière de Tarawih*

2 – Yine de Peygamber Efendimiz ashabıyla namaz kılmayı bıraktı çünkü alıntı yapıyorum: **“Bu namazın farz kılınmasından korktum...”**

Nitekim, bildiğimiz gibi, “alimler” bize, Peygamber Efendimizin ashabıyla namaz kılmayı bırakmasına neden olan tek ve biricik nedenin, Peygamber Efendimizin bu namazın sadece sahabeler için değil, aynı zamanda tüm Müslümanlar için de zorlukla katlanabilecekleri bir farz olmasından korktuğunu söyler.

Takip eden hadis-i şerife atıfta bulunarak: **“Burada olduğunuzun farkındaydım, ama bu toplu namazın sizin için farz kılınmasından korktum, bunu yapamazdınız.”¹⁰**, bundan dolayı “âlimler” Peygamber Efendimizin ashabıyla namaz kılmayı bırakmasının tek sebebinin bu olduğunu iddia ediyorlar.

Ve bu hadis-i şeriflerden yola çıkarak, “alimler” bize şunu söylüyorlar: **“Peygamber Efendimiz öldüğüne göre, bu namaz artık farz kılınmaz, bu sebeple onu yerine getirebiliriz.”¹¹**

Bana gelince, diyorum ki, en iyi ihtimalle büyük bir hata, en kötü ihtimalle, özellikle sapık bir manipölasyon yapıyorlar. Çoğunluğuna ilişkin olarak, ikinci hipoteze yöneliyor ve açıklıyorum.

Açıkça söylemek gerekirse, Müslümanların büyük çoğunluğu, %95'ten az olmamak kaydıyla, onlara söylenenleri ya da yazılanları tekrarlamaktan memnundur. Bilmiyorlar. Bu nedenle, ilk bakışta yolu

---

¹⁰Les Traditions Islamiques -Cilt 1» El Boukhâri. «De la prière en (commun) pendant les nuits de Ramadân »; Bölüm I : «Du mérite de celui qui prie (la nuit) en Ramadân»; hadis no 3; sayfa 639.

¹¹ Bu, İbn Teymiye ya da el-Elbânî ve aynı fikre bağlı çok sayıda "alim"in yaklaşımıdır.

tutmuş gibi görünen, kendisine sunulan teorileri doğru kabul ederler. Geri kalan %5, gerçeği bilenler, ise çoğunlukla birçok nedenden ötürü bu gerçeği gizlemeyi tercih ettiler.

Diğerleri bunu dolambaçlı bir şekilde söylemişlerdir (İmam Şafii veya Malik). Çok açık bir şekilde söyleyenlere gelince, (örneğin, Şafii'nin fıkıh kitabı, Al-Aziz ve Abu Duhy'a'nın Popüler bilim kitabı) ne yazık ki, sayıları önemsiz kalır.

Hz. Ömer'i, örneğin yanıldığını söyleyerek, yapıcı bir şekilde eleştirmenin bile sizi "Sünni" Müslümanların çoğunluğunun gözünde şüpheli bir kardeş haline getireceğini bilmek önemlidir. Bu durumda, benzerliklere sahip olmasanız bile Şiizm'e hatta takiye (Gizleme) yapmanız suçlamasından kaçmanız imkânsız olacaktır.

Hatta duydum ki: **Onlar** (etrafımdaki kardeşler ve bizzat kendim) **Şiiler ama... bilmiyorlar!**

İsrail politikasını eleştiren birini kaçınılmaz olarak antisemitizmle suçlamak gibi, hızlıca ortaya atılan bir suçlama olacaktır. Kabul görmemiş amaç, anladığımız gibi, kurulmuş olsun ya da olmasın, herhangi bir eleştiriyi susturmaktır. Ve oldukça iyi... işe yarıyor...

Benim söylediklerimi söyleyen bir alim, bir Şeyh, hemen alim sıfatını kaybedecektir. Daha sonra unvanı büyük ve saygın bir alimden cahil ve sapkın olana kadar değişecektir.

Hz. Ömer'e veya Hz. Ömer'in yaptığı hiçbir şeye dokunamazsınız . Ya kabul etmeliyiz ya da susmalıyız ! Hz. Ömer'i eleştirmek Peygamber Efendimizi ya da Kur'an-ı Kerim'i eleştirmekle eşdeğerdir artık.

Gerçekten de Hz. Ömer ve Peygamber Efendimiz arasında kesinlikle bir fark yok olmuş. Bu bir gerçek ve neden bahsettiğimi biliyorum...

Çoğu X veya Y nedenleriyle Şiizmle suçlandı. Örneğin, İmam Buhârî, Şafii, Taberî, Nissa’i, Mawdudi, Wakidi, Yarkubi ve diğerleri.

Gerçekten de tarih bize, örneğin Ebu Süfyan'ın oğlu Muâviye'yi eleştiren çok sayıda büyük adamın hapsedildiğini, işkence gördüğünü veya öldürüldüğünü öğretiyor. Ömer bin Hattab'ı eleştirmeye cesaret edenlere ne demeli! Bunu deneyimlemek isteyen, kendi kitaplarımızın bize öğrettiklerini ne daha fazla ne de daha az tekrarlamak için sosyal medyaya davet ediyorum. Örneğin, *Ebu Süfyan'ın oğlu Muâviye Abdurrahman bin Halid bin Velid*'i zehirledi; Hajar ibn Adiiyi öldürttü ve bu metin özellikle ve diğerlerinin arasında, Taberî'nin kitabında, aynı zamanda alim İbn-i Kesir'in *Al Bidaya wa Al Nihaya*¹² *البداية والنهاية* adlı kitabında da bulunur. Böylece ne demek istediğimi anlarsınız.

Paradoksal olarak bu, aynı İbn-i Kesir'in aynı Muâviye ile ilgili olarak şunları söylemesini engellemedi: “*Allah ondan razı olsun*” **رضي الله عنه** Allah Kuran-ı Kerim'de şöyle buyuruyorken: “*Kim de **bir mümini kasten öldürürse cezası, içinde devamlı kalmak üzere cehennemdir. Allah ona gazap etmiş, onu lânetlemiş ve onun için büyük bir azap hazırlamıştır.***” (s4a93)

Aksi kanıtlanana kadar, bir adamı öldürtmek sadece adam öldürmeye teşebbüs değil, daha ciddi, bir cinayet, yani tasarlanmış bir cinayettir. Bu nedenle bu ayet şüphesiz geçerlidir. **Peki İbn-i Kesir ikisini nasıl uzlaştırdı?** Bilmiyorum!

Ek olarak, aşağıdaki soru sorulabilir: İki sahihin, yani Buhârî ve Müslim'in bağlantılarının, yalnızca ikiyüzlülük veyahut sapkınlık şüphesi

---

¹²Baskı Dar Kotob Al-ılmiya, Dk1, Cilt 7-8, sayfa 33.

taşımayan, tamamen dürüst ve güvenilir erkeklerden ve bazen de kadınlardan oluştuğu söylenir. Ancak, aynı sahihlerde, örneğin, aynı Muâviye de bulunuyor!

Sorulan soru aynıdır: **İkisini nasıl uzlaştırmak?**

Hiz. Ömer inancın bir parçası olmuş, bu bir gerçek. Hiz. Ömer'in "kusursuzluğuna" inanılmazsa, iyi bir Müslüman olunamaz. Sizde kılınan Teravih Namazını kabul etmemek,“ **Hile ve şüpheli planlar tarikatı** ” olarak nitelendirdiğim bu ünlü akımın bazı “Şeyhleri'ne" göre sizi bir *kafir*, bir inançsız yapar.¹³Teravih Namazı farz değildir demelerine rağmen kanınız ve malınız yasal oluyor! Teravih Namazı farz değilse, beni neden öldürmek ve dinden çıkarmak istensin! **Ne zamandan beri farz olmayan bir ibadet dinden çıkarma ve ölüm cezasına izin veriyor!** Ve Şii olarak suçlanma tehdidi sizi benim gibi kayıtsız bıraktığında, o zaman da kafanızı kesip ailenizi ve mülkünüzü yağmalamakla tehdit ediyorlar.

Örneğin, Malik ibnu Enes'e göre birçok Selefin **çocuklarına Kur'an-ı Kerim öğrettiği gibi Hiz. Ebu Bekir ve Hiz. Ömer sevgisini de öğrettiğini¹⁵**, ya da bu ayetin tefsirinin “**Bizi doğru yola ilet**” اهدنا الصراط المستقيم doğru yol Peygamber Efendimizi, Hiz. Ebu Bekir ve Hiz. Ömeri takip etmek olduğunu öğreniyoruz. Böylece Hiz. Ebubekir ve Hiz. Ömer Peygamber Efendimiz gibi eleştirilmez oluyor!

Bu şartlarda, eğer onlar "doğru yol" ise, tamamen yapıcı bir şekilde Hiz. Ebu Bekir ya da Hiz. Ömer nasıl eleştirilebilir?

Yine de Hiz. Ömer bazen vahiyden önce bilmiş, bu önemsiz sayılmaz! Örneğin; örtünmekle, münafıkların üzerine cenaze namazı kılmamakla veyahut Mekke'ye doğru namaz kılmakla ilgili vahiyler gibi. Hiz. Ömer de haklı olan ve daha önce ilahi tehdidin etkisi altında ağlayan

---

¹³<https://www.youtube.com/watch?v=dd-tONfVdZ4>: Teravih Namazı kılmayan biri: kayıp, yenilikçi, inançsız

Peygamber Efendimiz ve Hz. Ebu Bekir'in رضي الله عنه önünde duran ya da ölmekte olan Peygamber Efendimize yazacak bir şey vermeyi reddeden kişidir. Bu reddin neden olduğu gürültüyü takiben, Peygamber Efendimiz yazmayacak ve herkesin odadan çıkmasını emredecektir.

Birkaç gün sonra da acı içinde ölecektir.

Ebu Zübeyr İbn-i Abbas'ın şöyle dediğini ekliyor: "Esirleri aldıktan sonra, Allah'ın Elçisi Hz. Ebu Bekir ve Hz. Ömer'e buyurdu ki: **Bu esirler hakkında ne öneriyorsunuz?** Hz. Ebu Bekir dedi ki: Ey Allah'ın Peygamberi, onlar halkımızın akrabaları ve üyesidirler. Onların serbest bırakılması için fidye talep etmelisiniz. Bu fidye bizi dinsizlere karşı daha güçlü hale getirecektir. En sonunda, Allah onları İslam'ı kucaklamaya yönlendirebilir. **Ve sen ne öneriyorsun, Ey bin Hattab?** diye sordu Allah'ın Elçisi (s). [Ömer bin Hattab aktarıyor]: Hayır diyorum. Allah'a ant olsun ki, Ey Allah'ın Elçisi, ben Ebu Bekir'in görüşüne katılmıyorum. Onların boynunu vurmamıza izin verdiğini görmeyi tercih ederim. Ali'ye Akil'in ve bana da filanın (Hz. Ömer'in akrabalarından birinin) boynunu vurmak için izin vereceksin. Zira bunlar kafirlerin en sert liderleri. Allah'ın Elçisi (s) Ebu Bekir'in tavsiyesine kulak verdi ve benimkini takdir etmedi. Ertesi gün döndüğümde **Allah'ın Elçisi ve Ebu Bekir'i oturmuş ağlarken** buldum. Ey Allah'ın Elçisi, ona sordum, seni ve sahabeni kimin ağlattığını söyle bana. Yani, eğer yapabilirsem sizinle ağlayacağım yoksa gözyaşlarınızın sebebini bulmak için elimden geleni yapacağım. Allah'ın Elçisi buyurdu ki: **Esirleri fidye etmeyi teklif eden sahabeler yüzünden ağlıyorum. [Katlandıkları] ceza bana bu ağacın yakınında sunuldu.** (Peygamber Efendimize (s) yakın olan bir ağaçtan bahsederek) ¹⁴."

O zaman, bu metinlere inanan ve herhangi bir itirazda bulunmayanların imanını hayal etmeyi size bırakıyorum! Buna kişilik kültü denir. Örneğin, Kuzey Kore veya Mağrip'te hala biraz var.

Ayrıca, birçok kitabın bize ulaşmadığını da hesaba katmalıyız, çünkü onlar ya kayboldu ya da yok edildi.

Hadis-i şeriflere dönelim.

---

¹⁴Le Sahih de Muslim, Recueil des Hadiths authentiques du Prophète avec commentaire d'Al-Nawawi, Dar Al-Kotob Alilmiyah [DKi], Cilt 7, sayfa 151-152, hadis 1763.

Eğer bu hadis-i şerif her iki sahîhde de ortaya çıksa bile hiçbir koşulda bu şekilde bahsedilemez. Çünkü, ilk olarak, Peygamber Efendimiz **sahabelerle asla namaz kılmamıştır**. Ve ikinci olarak, eğer Peygamber Efendimiz **ashabıyla namaz kılmayı değil de camiye gitmeyi terk etmiş olsaydı**, inanmamız istendiği gibi, bu namazın kesinlikle **farz kılınmasından korktuğu** için değildir.

Ve bu en az iki nedenden dolayıdır, şöyle ki:

- İlk olarak, bu hadis-i şerif **eksiktir**. Daha doğrusu, başka yerlerde olduğu gibi özellikle iki sahîh de dahil olmak üzere diğerlerinde de **kesilmiştir**. Başka bir deyişle, "alimler", **yapmaları gerektiği gibi, temel olarak Peygamber Efendimizin sözlerinin tamamını almadılar. Ama sadece... Peygamber Efendimizin sözünün bir parçasını temel olarak aldılar!**

Ve bu, açıkçası, **gerekli sonuçları çıkarmaktan kaçınmak içindir**, yani: **Sadece Peygamber Efendimizin iradesiyle değil, göreceğimiz gibi onun öğretisiyle de tam bir çelişki içindeki bu bid'at'ı (yeniliği) kınamak.**

Bu hadis-i şerif hiç şüphesiz kesilmiştir: *Burada olduğunuzun farkındaydım, ama bu toplu namazın size farz kılınmasından korktum, bunu yapamazdınız.*¹⁵

Alıntı yapıyorum ya da daha doğrusu, hadis-i şerifin tamamını yazıyorum: "Allah'ın Elçisi صلى الله عليه وسلم deri veya hurma lifinden yapılmış bir hasır ile (caminin) küçük bir köşesini kendine ayırdı. Namaz kılmaya oraya gitti. Sahabeler onu gözledi ve arkasında namaz kılmaya geldiler. Bir gece, gelip onu beklediler, ama Allah'ın Elçisi صلى الله عليه وسلم geç kaldı. Onları bulmak için dışarı çıkmadığından, seslerini yükselttiler ve kapısına küçük taşlar atıldılar. Allah'ın Elçisi صلى الله عليه وسلم öfkeyle çıktı ve onlara şöyle buyurdu: **“İbadetinizi bırakmadınız, öyle ki size farz kılınacağını düşündüm! Öyleyse evlerinizde namaz kılın! “Zira bir kişinin farz namazlarından hariç en makbul namazı evinde kıldığı namazdır.”**

---

¹⁵ “Les Traditions Islamiques -Cilt 1» El Boukhâri. “De la prière en (commun) pendant les nuits de Ramadân”; BölümI: «Du mérite de celui qui prie (la nuit) en Ramadân»; hadis no. 3; sayfa 639.

Gördüğünüz gibi, özellikle iki sahih'de görünen bu hadis-i şerifleri ve dahası bölümde alıntıladıklarımızı okuyarak: *Peygamber Efendimiz, Ramazan ayı boyunca sahabeleriyle camide birkaç gün (üç veya dört) namaz kıldı, bu kelimelerle bitmiyor: “İbadetinizi bırakmadınız, öyle ki size farz kılınacağını düşündüm.”* Şu sözlerle devam ediyor: **“Öyleyse evlerinizde namaz kılın! Zira bir kişinin farz namazlarından hariç en makbul namazı evinde kıldığı namazdır.”**

Bu nedenle sorulması gereken soru şudur: **Ne zamandan beridir konunun bir parçasından bir ders, bir bilgi, bir sonuç çıkarıyoruz?** İnanılmaz! Mantık, normallik açık bir şekilde bir dersi, bir bilgiyi, bir sonucu metnin bir kısmından değil bütününden çıkarmayı gerektirir. **Yine de görüldüğü gibi inanılmaz bir şekilde, yapılan tamamen budur!**

“Alimlerin” yaptığı budur, çünkü eğer normal bir insanın yapacağı şeyi yapmış olsalardı, yani metni bir bütün olarak düşünselerdi, o zaman Teravih Namazını asla ama asla yasal hale getiremezlerdi. Çünkü hadis-i şerif bize bütünüyle şunları söyler: **“... ibadetinizi bırakmadınız, öyle ki size zorunlu kılınacağını düşündüm! Öyleyse evlerinizde namaz kılın! Zira bir kişinin farz namazlarından hariç en makbul namazı evinde kıldığı namazdır.”**

“Evinizde namaz kılın! Zira bir kişinin farz namazlarından hariç en makbul namazı evinde kıldığı namazdır.” Yani bu sadece Peygamber Efendimizin sözlerinin devamı değil ayrıca bir emirdir. Ardından gelen açıklama: **“Zira bir kişinin farz namazlarından hariç en makbul namazı evinde kıldığı namazdır.”** Yani, Peygamber Efendimizin **bu namazın farz kılınmasından korkmasından dolayı**, ashabının kendisiyle bu namazı kılma iradesine son verdiği iddiası tamamen yanıltıcıdır. Her hâlükârda, Peygamberin amacından faydalanırsak... **Ama... başka bir seçeneğimiz mi var!**

Sonuç olarak: Teravih Namazının resmi olarak yasak olduğunu gösteren en az iki unsur var:

1. Peygamber Efendimizin sözü: Bu ne bir öneri ne de bir tavsiyedir, aslında metinlerden anlaşıldığı gibi, **öfkeli bir tonda** ifade edilen bir düzen olan **“Evinizde namaz kılın”**. Takip eden sahneyi hayal

etmeyi size bırakıyorum. Bir Ramazan gecesı boyunca, yoldaşlar Peygamber Efendimizin evine yaklaşır ve dışarı çıkması için evinin duvarına ufak taşlar atarlar. Peygamber Efendimiz daha sonra **fkeyle**evinden çıkar ve onlara şöyle buyurur: “**Evinizde namaz kılın! Zira bir kişinin farz namazlarından hariç en makbul namazı evinde kıldığı namazdır.**”

İstek: **fkeli** bir tonda “**Evinizde namaz kılın**” emri o kadar açık ki, sahabeler bunu mükemmel bir şekilde anladılar. Gerçekten de: “**Peygamber Efendimiz öldüğünde işler aynı durumdaydı¹⁶**”, ta ki Halife mer’e kadar. Peygamber Efendimiz onlara “**Evinizde namaz kılın**” dediğinde benim gibi onlar da Peygamber Efendimizi anladılar ve ona itaat ettiler. Ayrıca hepimizin bildiği gibi Peygamber Efendimize uyulmalı zira ona itaatsızlık günah işlemektir.

Kur’an-ı Kerim demiyor mu:

قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ

"De ki: Allah'a ve Resulü'ne itaat edin. Eğer yüz çevirirlerse bilsinler ki Allah kafirleri sevmez."

ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ شَاقُّوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ ۚ وَمَن يُشَاقِقِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ

“nk Allah’a ve onun Elçisine itaat etmediler. Ve kim Allah’a ve onun Elçisine itaat etmezse cezası kesinlikle çok büyüktür.”

وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَىٰ اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَن يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ ۗ وَمَن يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا مُّبِينًا

“Allah ve Resulü bir işe hüküm verdiği zaman, inanmış bir erkek ve kadına o işi isteklerine göre seçme hakkı yoktur. Her kim Allah ve Resulüne karşı gelirse, apaçık bir sapıklığa düşmüş olur.”

¹⁶ “Les Traditions Islamiques -Cilt 1” El Boukhâri. “De la prière en (commun) pendant les nuits de Ramadân”; Bölüm I: “Du mrite de celui qui prie (la nuit) en Ramadân”; hadis n 3; sayfa 639.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَوَلَّوْا عَنْهُ وَأَنْتُمْ تَسْمَعُونَ

“Ey iman edenler! Allah'a ve Resulüne itaat edin, işittiğiniz halde O'ndan yüz çevirmeyin.”

Ayrıca, şu ayetin olması hiç de şaşırtıcı olmayacaktır: *“(Resulüm!) Sana odaların arkasından bağırانların çokları, akli ermez kimselerdir. Eğer onlar, sen yanlarına çıkıncaya kadar sabretselerdi, elbette kendileri için daha iyi olurdu. Bununla beraber Allah çok bağışlayan, çok merhamet edendir.”* (s49a4). Bu ayet şunlara karşılık indirildi **“[...] seslerini yükselttiler ve birkaç tasla kapıyı çaldılar.** Resulullah (sav) **öfkeli bir şekilde** çıktı ve onlara dedi ki: *(Bu namazları kılma) ısrarınız, beni onların farz kılınacağına inandırıyor. Evlerinizde namaz kılın! Zira farz namazlar dışında en makbul namazınız evinizde kıldığınızdır.”*

İkinci sebep, Peygamber Efendimizin bize evde namazın camide namazdan daha iyi olduğunu öğretmesidir. **Bu durumda, layıkıyla namaz kılmak için camiye gitmek neden!**

Bu seçimin manasını tam olarak anlamadığımı itiraf ediyorum!

Bu arada, *daha iyi* **أفضل** kavramının iyi ve daha iyi arasında bir seçim yapmak olmadığını anlamak önemlidir. *Daha iyi* kavramı, başka türlü değil bu şekilde davranmalıyız fikrini ifade eder. Nitekim, **“EVİNİZDE NAMAZ KILIN”** cümlesinin önündeki **“Bir kişi için en makbul namaz evinde kıldığdır.”** ifadesi müminin aksini yapma olasılığını engeller. Ve eğer aksini yaparsak, üstelik kendisinin bu namazı hiç kılmadığını bilirken, Peygamber Efendimize itaatsizlik etmiş oluruz, ki bu günah işlemektir.

Şöyle söyleyen hadis-i şerifi okursak ancak durum değişik olur: **“Bir kadın için en makbul namaz evinde kıldığdır.”** Temel fark şudur, bu hadis-i şerife göre kadın yine de camiye gitmek isterse günah işlemiş sayılmaz, çünkü bu hadis-i şerif **EVİNİZDE NAMAZ KILIN** gibi bir emir içermiyor. Hadis-i şerif sadece *kadın için en makbul namazın evinde kıldığı namaz olduğunu* söylüyor. Bu hadis-i şerife rağmen kadın **daha az makbul** bir namaz için hâlâ camiye gitmeyi arzu ederse, bunu yapmakta özgürdür.

Bununla birlikte, hadis-i şerif hakkında tam bilgi sahibi olarak bu seçimi yapacak kişinin akıl sağlığını sorgulamak meşru olur.

Bana gelirse, "daha az iyi"nin "daha az değerli"sinin "daha az makbul"ünü seçen kimseyle hiç karşılaşmadım ve bu kimse, her ne olursa olsun, muhtemelen... dengesiz biridir.

Kesilmiş Versiyon

Hiz. Aişe'nin aktardığı: Resulullah (sav) gece yarısı bir kez dışarı çıktı ve camide namaz kılmaya gitti. Diğerleri de onunla aynı namazı kıldı. **Sabah, müminler bu olayı konuştu** ve (ertesi gece) onlardan daha fazlası Peygamberimizle namaz kıldılar. Sabah, **müminler bu olay hakkında bir kez daha konuştular** ve (ertesi gece) çok daha fazlası camiye gittiler. Peygamber Efendimiz onların arasına girdi ve müminler onun namazını takip ettiler. Dördüncü gece geldiğinde, müminler camiye zar zor sığıdılar. Fakat Peygamber Efendimiz sadece sabah namazı için dışarı çıktı. Ve sabah namazını bitirince, müminlere döndü, şehadet getirdi ve şöyle buyurdu: **Varlığınızdan habersiz değildim, ama bu namazınız için her zaman yerine getiremeyeceğiniz bir farz haline geleceğinden korktum.**

Hiz. Aişe dedi ki: Resulullah (sav) gece boyunca **alçak bir duvarı olan odasında namaz kılarıdı. Peygamberimizin (sav) silüetini gören** insanlar namazını takip etmeye başladı ve ertesi sabah **bunun hakkında konuşulmaya başlandı**. İkinci gece, namaz kıldı ve birkaç kişi onun arkasında namaz kılmaya geldi ve iki ya da üç gece daha tekrarlardı. Bundan sonra Resulullah (sav) evinde kaldı ve dışarı çıkmadı. Ertesi sabah insanlar konuyu gündeme getirdi ve Peygamber Efendimiz buyurdu ki: **Gece namazının farz olmasından korktum.**

Tam Versiyon

“Allah'ın Elçisi ﷺ deri veya hurma lifinden yapılmış bir hasır ile (caminin) küçük bir köşesini kendine ayırdı. Namaz kılmaya oraya gitti. İnsanlar onu gözledi ve arkasında namaz kılmaya

geldiler. Bir gece, gelip onu beklediler, ama Allah'ın Elçisi ﷺ geç kaldı. Onları bulmak için dışarı çıkmadığından, seslerini yükselttiler ve kapısına küçük taşlar attılar. Allah'ın Elçisi ﷺ öfkeli çıktı ve onlara şöyle buyurdu: **"İbadetinizi bırakmadınız, öyle ki size farz kılınacağını düşündüm! Evlerinizde namaz kılın! Zira bir kişinin farz namazlarından hariç en makbul namazı evinde kıldığı namazdır."**

Zeyd bin Sabit -Allah ondan razı olsun- diyor ki: "Resulullah (sav) onu halktan ayıran bir hasır yerleştirdi. Orada namaz kılarken, bazıları **onu taklit etmeye ve bu namazlarda onu takip etmeye başladılar**. Bir gece, bir araya toplandılar, ancak Resulullah (sav) onları görmek için dışarı çıkmadı. Seslerini yükselttiler ve ufak taşlarla kapıyı çaldılar. Resulullah (sav) öfkeli bir şekilde çıktı ve dedi ki: ***(Bu namazları kılma) ısrarınız, beni onların farz kılınacağına inandırıyor. Evlerinizde namaz kılın! Zira farz namazlar dışında en makbul namazınız evinizde kıldığınızdır."***

Zeyd bin Sabit şöyle bildiriyor: "Peygamber Efendimiz (caminin bir köşesine) **onu insanlardan ayıran bir hasır** yerleştirdi. Orada (birkaç gece boyunca) namaz kılarken, bazıları **onu taklit etmeye** ve bu namazlarda onu takip etmeye başladılar. **Bir gece, sesini duymadılar, uykuya daldığına inanıyorlardı**. Peygamber Efendimizin onları görmeye gitmesi için bazıları öksürerek seslerini duyurmayı düşündüler. (Peygamber Efendimiz) buyurdu ki: (Bu namazları kılma) ısrarınız, onların farz kılınmasından korkmama sebep oldu. Eğer farz olsalardı, onları gözlemezsiniz. **Ey insanlar! Evinizde namaz kılın! Zira farz namazlar dışında en makbul namazınız evinizde kıldığınızdır."**

Açıktır ki, **alimler kesilmiş versiyonu tercih ediyorlar**, oysaki **aynı eserlerde, yani Buhârî ve Muslim'de, kimi zaman aynı sayfada, ilginçtir ki kimi zaman aynı metinde tam versiyonu ortaya çıkıyor!**

Allah kitabında buyuruyor ki: ***"Yazıklar olsun o namaz kılanlara ki."*** Eğer bu ayetin geri kalanını okumazsak, vardığımız sonuç aynı mı olacak, devamında şöyle buyuruyor: ***"Onlar namazlarını ciddiye almazlar."*** ya da ***"Sarhoşken"*** - ***"namaza yaklaşmayın."*** Ama yine de: ***"Andolsun biz gökte yıldız kümeleri oluşturduk ve seyredenler için ona güzel bir görünüm verdik."*** sonra Allah buyuruyor ki: ***"Onları her***

kovulmuş şeytana karşı koruduk.” Bu ayetlerde durursak, gökyüzü **tamamen korunduğunu** anlayacağız, ancak bir sonraki ayette Allah şöyle buyuruyor: **“Ancak kulak hırsızlığı yapmaya kalkışan olursa onu da parlak bir ışık kovalar.”** (s15a16-18) Veyahut, eğer ben ***“Seni ziyaret etmemi engelleyen şey kardır”*** desem bu cümlemin anlamı gayet açıktır. Ancak bu ifadenin ardından şöyle eklersek: ***“ama yine de kar olsun olmasın, seni ziyarete gelmeyeceğim”***, o zaman açıkça tamamen başka bir şey anlayacağız.

Her neyse, hiçbir koşulda cümlemin veya kelimenin bir kısmından sonuç çıkarılamayacağını söyleyerek kimseye bir şey öğretmediğime eminim.

Alimlerin konunun geri kalanıyla ne yaptığını bilmek ilginç olurdu?

Hâlâ mı bir zamanlar recm etme ve süt emzirme ayetini yiyen şu ünlü keçi bu: ***“Ey insanlar! Evinizde namaz kılın! Zira farz namazlar dışında en makbul namazınız evinizde kıldığınızdır!”*** hadisin devamı olan cumleyi de mi afiyetle yedi !? Görünen o ki ***“Evinizde namaz kılın! Zira farz namazlar dışında en makbul namazınız evinizde kıldığınızdır.”*** ifadesi “alimleri” büyük ölçüde rahatsız ediyor... Aslında, bu insanların mezhepçiliğini bildiğimizde bunu anlayabiliriz.

Teravih Namazının bir bid'at üstelik tartışmasız bir şekilde ***kabahatlı bir bid'at (yenilik)*** olduğunu iddia etmek, Ömer bin Hattab'ı suçlamayı ima ederdi ve işte orada... dişler bilenir.

Bize şöyle söylene de, alıntı yapıyorum: ***“Kim Peygamber Efendimizin hadis-i şerifini reddederse, helakın eşiğindedir.”***¹⁷ Oysa sahih hadis-i şerifi kesinlikle sahih ancak eksik ve dolayısıyla değiştirilmiş ve dolayısıyla geçersiz olan hadis-i şerif lehine reddettiklerinde yaptıkları da tam olarak budur.

Peygamber Efendimiz buyurdu ki: ***“Evinizde namaz kılın”*** Hz. Ömer dedi ki: ***“camide namaz kılın.”*** Ve...***camide... namaz kıldılar!***

---

¹⁷ L'innovation et son effet néfaste sur la communauté de Abou Oussâma Salîm ibn 'Îd al-Hilâlî, AlHadîth yayınları, sayfa 77.

Peygamber Efendimiz “**Bizi sapıtmaktan koruyacak bir metin yazmak için bir şeyler istedi**”, Hz. Ömer haykırdı: “**Hayır, Peygambere yazmak için hiçbir şey verilmemeli, çünkü Kur'an-ı Kerim bizim için yeterlidir!**”**Ve ona... vermediler!**

Allah Peygamber Efendimizin hakkında: “**Tutkunun etkisi altında hiçbir şey söylemiyor; bu ilham verici bir vahiyden başka bir şey değildir**” buyuruyorken, onlara göre Peygamber Efendimizin “**Bana yazacak bir şey verin**”ve “**Evde namaz kılın**” buyurduğunun haricindedir.

Dikkatinizi şu gerçeğe çekerim, gerçekten de bazı hadis-i şerifler kesilmiştir -ki bu ancak acemileri hataya düşürür- aksine Peygamber Efendimizin **ashabıyla namaz kılmadığını** belirten metinlerde herhangi bir kesilme söz konusu değildir. **Yine de bu, alimlerin tam aksini söylemelerine engel olmamıştır.**

Unutulmamalıdır ki, sadece camide namaz kılarak daha az değerli bir namazı tercih etmedik. Ancak her şeyden önce, Peygamber Efendimizin **EVİNİZDE NAMAZ KILIN!** ihtiyati tedbirini reddederek açıkça ona itaat etmedik. Bu ihtiyat tedbirini, bütün sahabelerin, tekrar ediyorum, **bütün sahabelerin Hz. Ömer'in halifeliğine kadar anladığını ve ona saygı duyduğunu** bir kez daha hatırlatıyorum.

Hz. Ömer'in kişilik kültü adına yüz milyonlarca insanın **Peygamber Efendimize itaatsizlik etmek ve bu kabahatlı bid'at'ı (yeniliği) uygulamak için eğitilmesi** çok üzücüdür.

Bu bölümü kapatmadan önce, kesilen hadis-i şeriflerden bazı örnekler vermek istiyorum. Eğer bu "alimlerin" Teravîh Namazı ile yaptıkları gibi devam edersek, oluşabilecek hasarı hayal etmeyi size bırakıyorum.

2443- Enes bin Mâlik -Allah ondan razı olsun- diyor ki: **Resulullah (sav) buyurdu ki: "İster zalim olsun ister mazlum, kardeşini destekle."** hadis-i şerifin sonu(sahih Buhârî)

2444- Enes -Allah ondan razı olsun- diyor ki: Resulullah (sav) buyurdu ki: **İster zalim olsun ister mazlum, kardeşini destekle.**Dediler ki: Ey Allah'ın Resulü! Şüphesiz mazlumu destekleyeceğiz, ama zalimi nasıl destekleyeceğiz? (Peygamber Efendimiz) buyurdu ki: **Zalim olmasına engel olarak.**” (sahih Buhârî)

Eğer kendimizi sadece 2443 numaralı hadis-i şerifle sınırlarsak **ister zalim olsun ister mazlum, her iki durumda da çok düşünmeden kardeşimizi desteklememiz gerektiğini** anlayabiliriz. Bununla birlikte, 2444 numaralı hadis-i şerif bize önemli bilgiler sağlar. Aslında, mesele bir zalim olsa bile kardeşini zulmederken ona yardımcı olarak desteklemek değildir. Aksine, onun zalim olmasını engelleyerek desteklemektir.

Yine de alimlerin Teravîh Namazı için yapmış olması gerektiği gibi ek bilgiler eklenmelidir.

Başka bir örnek:

Her iki sahîhde de bu hadis-i şeriften bahsedilmektedir. El-Aswad aktarıyor: “Resulullah buyurdu ki: *“Allah’tan başka ilah olmadığına şahitlik edinceye kadar insanlarla savaşmakla emrolundum. Şayet bunu yaparlarsa -İslam’ın hakkı hariç- kanlarını ve mallarını benden korumuş olurlar ve hesaplarını görmekte de Allah’a aittir.”*¹⁸”

Bu Sahîh hadis-i şerifi okurken anlıyoruz ki, bir kişi Allah’ın birliğine tanıklık eder etmez, kanı ve malları kutsal ve dokunulmazdır. Ancak, aynı sahîhlerde şu hadis-i şerifi de okuyabiliriz: “İbn Ömer, Resulullah’ın (sav) şöyle buyurduğunu aktarmıştır: *“Bana, Allah’tan başka ilah olmadığını ve Muhammed’in onun Resulü olduğunu söyleyene, **namaz kılana ve zekât verene kadar** insanlarla (müşriklerle) savaşmam emredildi. **Bunları yaptıkları takdirde, kanlarını ve mallarını** benden korumuş olurlar, İslam’ın gerektirdiği haklar ise bunların dışındadır ve hesapları Allah’a aittir.”*

Bunları yaptıkları takdirde, kanlarını ve mallarını benden korumuş olurlar, İslam’ın gerektirdiği haklar ise bunların dışındadır ve hesapları Allah’a aittir. İkinci hadis-i şerif, İbn-i Ömer’inki, üç şart getirir ve ancak bu **üç** şart yerine getirildikten sonra, kişinin hayatı ve mülkiyeti kutsal kabul edilir, bunlar: **1-** Kelime-i şehadet getirmek, **2-** Namaz kılmak, **3-** Zekât vermek.

---

¹⁸ “Les Traditions Islamiques -Cilt 2» El Boukhâri; Titre LVI: “De la guerre sainte”; Bölüm CII : “Le Prophète invite les gens à embrasser l’islâm, à reconnaître sa mission prophétique, et à ne pas prendre leurs seigneurs parmi les hommes au détriment de Dieu”; hadis n°6; sayfa 331.

İki sahih hadis-i şeriften doğru olanı hangisidir? Her ikisi de! Herkes kendine uygun olanı seçecektir!

Aslında Kur'an-ı Kerim'e atıfta bulunmak yeterlidir çünkü Allah'ın kitabı bu noktada kendini ifade etmektedir, "**Haram aylar çıkınca, müşrikleri bulduğunuz yerde öldürün. Onları esir alın, kuşatın ve onları her geçit yerinde gözetleyin. Sayet tövbe ederler, namazlarını kılarlar ve zekâtlarını verirlerse artık onları serbest bırakın. Zira Allah yargılayıcı ve bağışlayıcıdır,¹⁹" "Ancak tövbe eder ve namazlarını kılip zekâtlarını verirlerse, artık onlar sizin din kardeşlerinizdir." "**Bilmek isteyenler için ayetlerimizi ayrıntılarıyla açıklıyoruz.²⁰"****

Bu nedenle gerçek olan üç şartı da içeren hadis-i şeriftir.

392- Enes bin Mâlik diyor ki: "Resulullah (sav) buyurdu ki: İnsanlar şöyle söyleyene kadar onlarla savaşmam emredildi: **Allah'tan başka ilah yoktur cümlesini söyler, namazımızı kılar, kiblemizi kabul eder ve kestiğimiz hayvanları yer, bütün bunları yaparlarsa, kanlarına ve mallarına,** bir hak durum hariç, saygı gösterilecektir. Hesaplarına gelince, Allah'a kalacaktır."

393- Humeyd diyor ki: "Meymun bin Siyâh Enes bin Mâlik'i şöyle sorguya çekti: Ey Ebu Hamza! Bir insanın kanını ve mülkünü kutsal kılan nedir? Enes dedi ki: **Kim Allah'tan başka ilah olmadığına şahitlik eder, kiblemizi kabul eder, namazımızı kılar ve bizim kestiğimiz hayvanları yerse, o Müslümandır.** Başka bir Müslüman ile aynı hak ve yükümlülüklere sahiptir." Bu iki hadis-i şerif **kestiğimiz hayvanları yeme** şartını ekliyor ve **zekât şartını** çıkarıyor! Aslında bu durum çok karmaşık bir hal alıyor... özellikle de tüm bu hadis-i şerifler sahih Buhârî'den alındığı için!

Sahih Buhârî'de, aşağıdakileri okuyabiliriz. Hz. Ömer'e göre, Peygamber Efendimiz şöyle buyurmuştur: "**Nikâhın yasal olarak yasak olduğu bir kişi eşlik etmediği sürece, kadın üç günden fazla seyahat etmemelidir.**" (Sahih el-Buhârî - Cilt 1, sayfa 357)

Qaza'a olarak bilinen Ebu Said el-Hudrî Peygamber Efendimizden, beni memnun ve mutlu eden dört cümle aktarmıştır. (Peygamber

¹⁹ Kur'an-ı Kerim 9-5

²⁰ Kur'an-ı Kerim 9-11

Efendimiz) buyurdu ki: "*Bir kadın yanında kocası veyahut (nikâhı) haram olan bir akrabası olmadan iki gün seyahat etmesin.*" (Sahih el-Buhârî - Cilt 1, sayfa 384)

Devamında Ebu Hureyre'ye göre, Peygamber Efendimiz buyurdu ki: "*Allah'a ve âhiret gününe iman eden bir kadının, yanında kendisine nikâhı haram olan biri bulunmadıkça, bir gün ve bir gecelik yola gitmesi helâl değildir.*" (Sahih El-Buhârî - Cilt 1, sayfa 357)

Ne görüyoruz? Görüyoruz ki, bazen bir kadının yalnız başına seyahat etmesi helâl değildir, alıntı yapıyorum: - üç gün (Sahih el-Buhari-Cilt 1, Sayfa 357) - bazen iki gün (Sahih el-Buhari-Cilt 1, Sayfa 384) - ve bazen birden fazla gün ve gece (Sahih el-Buhari-Cilt 1, Sayfa 357).

Eğer doğru anladıysam, Buhârî'nin bütün hadis-i şerifleri gerçektir ve "*Buhârî ya da Muslim tarafından rivayet*" edildiklerini belirtmek bir yargıya varmak için yeterlidir? O zaman demek istiyorum ki... ne yargı ama!

Tüm bunlar, sadece bir sahih açıp, bir hadis-i şerif alıp, sonra ondan ders çıkarıp bir içtihat geliştirmenin hiçbir durumda yeterli olmayacağını size kanıtlamak içindir. Bu kaçınılmaz olarak Teravih Namazındakine benzer teolojik felaketlere yol açacaktır.

Bununla birlikte, Teravih Namazı ile ilgili olarak, metinler kolayca deşifre edilebilir olduğu müddetçe, hatadan ziyade manipülasyonda olduğumuza dikkat edilmelidir. Örneğin hadis-i şerifleri eklemeye gerek yoktu, çünkü onların tamamı diğer iki Sahih'in arasında ortaya çıktı.

Ayrıca, **Peygamber Efendimizin ashabıyla asla namaz kılmadığı gerçeğiyle ilgili olarak**, metinler tamamen açık olsa bile, "alimlerin" **tam tersini doğruladığı gözlemlenmelidir!**

3- Peygamber Efendimiz ashabıyla namaz kıldığı ölçüde, Teravih Namazı bir sünnet-i müekkededir (teyit edilmiş sünnet).

Bunun dışında, açıkça gördüğümüz gibi, Peygamber Efendimiz **ashabıyla hiçbir zaman namaz kılmadı**. Bu nedenle, -hiçbir durumda- sünnetten dahası sünnet-i müekkededen bahsedilemez.

Doğrulanabilen ve doğrulanması gereken tek sünnet, Peygamber Efendimizin Ramazan gecelerinde ve bu geceler dışında kıldığı bireysel namazdır. Teravih Namazının aksine, bu namazın adı Kur'an-ı Kerim'de ve Sünnette, kıyam el-leyl **قيام الليل** gece nöbeti olarak geçer.

Bu gece nöbetini, uygun gördüğü şekilde namazla, okumayla... vb. gerçekleştirmek kişiye bağlıdır.

Müslüman gece nöbetini ailesine, mesleğine, yaşına, sağlığına... vb. göre düzenleyecektir. Hiçbir yerde zikredilmediğinden, Ramazan geceleri boyunca herhangi bir şekilde gerçekleştirmemiz gerekir. Aslında, bizden istenen sadece bu mübarek ay ve Kadir gecesi boyunca ameller için uyanık kalma gayreti göstermemizdir.

Üstelik, Peygamber Efendimiz ashabıyla ne kadar namaz kılmış olsaydı bile, daha sonra bir sebepten, hem de tamamen açık bir şekilde, örneğin sahabeleri **evlerinde namaz kılmaya** davet ederek böyle bir uygulamayı sonlandırma kararı veriyorsa. **O zaman, Peygamber Efendimizin “fikrini değiştirmeden” önce bunu yaptığı bahanesiyle, camide topluca namaz kılarak Hâlâ bu sünnettir diyebilir miyiz?**

Zira, biliyoruz ki, Allah ve Resulü dışında kimsenin bir namazı uygulamaya koymaya hakkı yoktur. Peygamber Efendimizin bu yönde devam etmeyi reddetmesi, bu uygulamanın ya iptal edilmesini ya da uygulanmamasını gerektirir. Her iki durumda da bu bir yasa olarak hareket eder.

Dahası, Peygamber Efendimizin **hiç kılmadığı ve adını hatta nasıl kıldığını bilmediği** Teravih Namazının bir sünnet olduğunu nasıl söyleyebiliriz?

Eğer doğru anladıysam, Peygamber Efendimizin hayatında hiç kılmadığı, adını hiç duymadığı veyahut nasıl kıldığını bilmediği bir namaz yine de bir sünnet olabilir! Üstelik, bir sünnet-i müekkede!

Bildiğimiz gibi sünnet Peygamber Efendimiz tarafından gerçekleştirilen bir fiildir. Bu da **tamamen Peygamber Efendimizin öğrettiği gibi** olmazsa olmaz bir şart olarak yerine getirilmesini gerektirir. O zaman, hiçbir şey çıkarılmamalı, eklenmemeli ya da değiştirilmemelidir. Ve anlıyorum ki biz bunlardan çok çok uzağız bunu diyebilirim en azından.

Ayrıca, Şeyh Albani bize diyor ki: “**Peygamber Efendimizi öğretilerinde ve kurallarında ekleme ve çıkarma yapmadan takip etmemiz gerektiğini** söylemeliyiz. Ve biz zaten Peygamber Efendimizden daha çok mümin olma arayışında olmamak gerektiğini söyledik.²¹”

Tabii ki, Teravih Namazı hariç...

"Alim" *Salih Fawzan* ve diğerleri Teravih Namazının bir sünnet-i müekkede olduğunu iddia ediyorlar. Eğer Teravih Namazı bir sünnet-i müekkede ise, **nasıl olur da hiçbir sahabe veyahut alim Peygamber Efendimizle kaç rekât Teravih Namazı kıldığını söyleyemez?**

Nitekim, sahabelerin Peygamber Efendimizin Ramazan ayı boyunca kaç rekât namaz kıldığını öğrenmek için Hz. Aişe annemizi sorguya zorladıklarını öğreniyoruz! Ardından, Hz. Aişe'nin cevabını Teravih Namazına aktardılar!

“*Al Hawi*²²” adlı kitabında *Süüyûti* diyor ki: “*Alimler Teravih Namazının rekât sayısı hakkında bir oybirliğine varamamışlardır. Bu, Peygamberin bu namazı on bir rekâtta kıldığını tasdik etmek için hiçbir kanıt bulunmadığını kanıtlamaktadır, zira aksi takdirde herkes emin olur ve şüphe ortadan kaldırılmış olurdu!*”

Yani, doğru biliyorsam, Teravih Namazının bir sünnet-i müekkede olduğu iddia ediliyor, **ancak Peygamber Efendimizin ashabıyla kaç rekât Teravih Namazı kıldığı söylenemiyor!**

---

²¹ La prière de Tarawih du Cheikh Albani

²² Sayfa 74.

Ama söyleyin bana, Ramazan bir ay sürer bahanesiyle, ayda üç ya da dört gün iken bir aya değiştirilerek bir sünnet hem de sünnet-i müekkede hâlâ bir sünnet olarak kalır mı! Ve bu tamamen değiştirilmiş olsa bile!

"Kabahatli bid'at sadece sünnete karşı olan ya da onun değişimine yol açan bid'at'tır." (Gazali)

Üç dört geceden bir aya geçmiş olursak, durum böyle olmuyor mu?

Sanırım aralarında Şeyh Albani'nin de olduğu bazıları şöyle metinler alıntılanmaya cesaret ettiğinde, bizimle açıkça alay ediliyor: Nu'mân Bin Beşîr şöyle diyor: ***"Ramazan'ın yirmi üçüncü gecesini gecenin üçte birine kadar, sonra Ramazan'ın yirmi beşinci gecesini gecenin yarısına kadar ve nihayet Ramazan'ın yirmi yedinci gecesini şafağa kadar namaz kıldık ve sahur kaçırıldığımızı düşündük"*** ve şu sözlerle bitiriyor: ***"Yani bu bir sünnettir."***

- Yani, sahih hadis-i şerifleri göz ardı etmekten memnun olmayan "alimler" bize gerçekliği sorgulanan ve iki sahihin karşıtı bir metinden alıntı yapıyorlar, ki bu onları daha da zayıflatır.

Aniden, aynı şeyi söyleyen iki sahih, ikinci plana düşüyor! Ne desem... dikkate bile almıyorlar... affedersiniz... dikkate bile almıyorlar... ***"Size katılmamı engelleyen şey, bu namazın farz kılınmasından korkmamdı... "hadis-i şerifi haricinde. Devamına gelince, "Bundan böyle, ey müminler, evinizde namaz kılın, zira kişi için en makbul namaz farz olmadığı sürece evinde kıldığıdır", bu kısım alıntılanmıyor.***

Bu basitçe... **muhteşem!**

Kuşkusuz, bu, söylemediği sözleri ona atfederek Peygamber Efendimiz hakkında yalan söylemek gibidir.

Bilinmelidir ki Şeyh Albani kitabında: *Teravih Namazı* hadis-i şerifi sadece bir kez alıntılanmıyor: ***"Bundan böyle, Ey inananlar, evlerinizde namaz kılın, zira bir insan için farz namazlar dışında en makbul namaz evinde kıldığıdır."***

Bu basitçe... **akıl almazdır!**

Özellikle bu pasaj Teravih Namazı konusunun merkezi unsurudur. Bu, İslam hakkında bir kitap yazmak ve Peygamber Efendimizden, Kur'an-ı Kerim'den ve Mekke'den bahsetmemek gibi bir şeydir.

Veyahut, Paris anıtları hakkında bir kitap yazmak ve Eyfel Kulesi ya da Zafer Takı'ndan bahsetmemek gibi bir şey!

- Bu çalışma boyunca alıntılaradığımız belirli metinleri göz ardı etmekten memnun edici değil, konu dışı ve kullanımı kesinlikle bize bir şey öğretmeyen bir metinden alıntı yapıyor.
- Belli ki alimlerimiz Peygamber Efendimizin emrini gizliyorlar: **“Evinizde namaz kılın”**, Müslümanlara **camide namaz kılmalarını** söylemek için! Yane **Peygamber Efendimize itaatsizlik etmek ve... Tam tersini yapmak!**
- Hz. Ömer'in hilafetine kadar, sahabelerin Peygamber Efendimizle namaz kılma iradesine son veren bu emri dikkate almamak memnun edici değil.
- Tarih ve bağlamı hakkında kesinlikle bir şey bilmediğimiz bir metni alıntılanmak memnun edici değil.
- Peygamber Efendimizin bu namazı yasalaştırmadığı, bunu kendisi yalnızca kendisi yapabilecekken yapmadığı, gerçeğini dikkate almamak memnun edici değil.

Sonra Peygamber Efendimizin sadece 23, 25 ve 27'sinde namaz kıldığını içeren bir metni argüman olarak almaya cesaret ediliyor. Ve daha sonra bize söylenen... Teravih Namazın sünnetidir

Ah iyi! Sünnetin Peygamber Efendimiz tarafından gerçekleştirilen bir fiil olduğunu ve **herhangi bir ekleme, çıkarma ya da değişiklik olmadan Peygamber Efendimizin yaptığı gibi mecburen** sürdürülmesi gerektiğini düşünürdüm! **“Kabahatlı bid'at sadece sünnete karşı olan ya da onun değişimine yol açan bid'at'tır.”** (Gazali) **“Ekleme ve çıkarma yapmadan Peygamber Efendimizin öğretilerini ve kurallarını takip etmeliyiz.”** (Şeyh Albani)

Yani son olarak sünnet, sadece **yirmi üç, yirmi beş ve yirmi yedinci** gecede namaz kılmaktan ibaret olacaktır! Ve sünneti değiştirmenin yasal olduğunu düşünürsek, o zaman, örneğin namazını iki secde ile değil on iki veya yetmiş sekiz secde ile telafi eden kimse kınanmamalıdır!

Ve neden olmasın? Sünnetin bir kısmını uygulamanıza dahil ettikten sonra, zannederim en az %1'i, daha sonra her şeyin %99'unu ve her saçmalığı ekleyebilirsiniz!

İstedığınız gibi çıkarın, ekleyin veya değiştirin!

Peygamber Efendimiz 23, 25 ve 27. gecelerde namaz kılardı. Onlar bir ay boyunca namaz kılıyorlar. Ve sonra bize deniliyor ki: **Bu Peygamber Efendimizin sünnetidir!**

Madem öyle hiç çekinmeyelim!

Namazdaki hatalar iki secde ile telafi edilir. Ben on iki tane daha yapıyorum! On iki sayısında iki sayı var... değil mi? Sünnetin ikisi ve geri kalan da benim sünnetim!

Teşehhüd esnasında işaret parmağı kaldırılır, ben başparmak veyahut iki parmağı kaldırmayı tercih ediyorum!

En önemlisi benim karar verdiğim gibi yapmanızdır! Eğer halife olarak, bunun böyle olacağına karar verdimsem, Teravih Namazı için yaptığınız gibi buna uymalısınız!

“Müslüman alimler tarafından bilinen ilke Peygamber Efendimizin birkaç hadisinden, özellikle namaz gibi fiziksel ameller için, Peygamber Efendimiz ve ashabının gerçekleştirdiklerinin ötesinde bir eylemde bulunmanın yasak olduğudur.”²³

Tabii ki... Teravih Namazı hariç!

Soru: Kaldırılmış veyahut ihmal edilmiş bir sünnet hâlâ bir sünnet olarak mı kalır?

Peygamber Efendimiz 23, 25 ve 27'sinde namaz kılardı sonra, ölümüne kadar hiçbir şey olmadı. On, yüz ya da bin yıl sonra gelip

---

²³Bu, Peygamber Efendimiz (S.A.V.) 'den daha iyi olduğumuzu, daha güçlü ve fiziksel olarak daha yetenekli olduğumuzu söylemek anlamına gelecektir!

örneğin şöyle diyebilir miyiz: **Bir zamanlar Peygamber Efendimiz tarafından “yerine getirilmiş” fakat “ihmal edilmiş” olan bu namazı, elbette, tamamen değiştirerek 23, 25 ve 27'den bir aya kadar kılacağız!**

Diğerlerinin yanı sıra, bu metin adına: **“Peygamber Efendimiz bir Ramazan gecesi dışarı çıktı ve caminin bir köşesinde namaz kılan insanları gördü, bunun üzerine sordu: Orada ne yapıyorlar? Dediler ki: Ey Peygamber Efendimiz! Bunlar Kur'an-ı Kerim'i olmayan insanlardır, bu sebeptendir ki Kur'an okumasını dinlemek ve onun gibi namaz kılmak için Ubeyy bin Kâb'ın arkasına geçmişlerdir, Peygamber Efendimiz buyurur: İyi yaptılar.”**

Bazı “Şeyhler” bu metin aracılığıyla, Teravih Namazının kökenini ya da her halükârda yasallığını görüyor! Hâlâ inanılmaz! Sadece, gerçekliği, tarihlendirilmesi ve düzenliliği hatalı olan bir metni alıntılanmak için iki Sahihten, belirli ve düzenli metinlerden uzaklaşmakla kalmıyorlar!

Daha da önemlisi, şunu öğreniyoruz: **“Ebu Hureyre'ye göre, ibn Wahb'ın bildirdiğine gelince, diyor ki: “Allah'ın Elçisi Ramazan boyunca dışarı çıktı ve insanları caminin köşesinde namaz kılarken gördü. Buyurur ki: Onlar ne yapıyorlar? Cevap verdiler: İnsanlar Ubeyy bin Kâb'ın ardında namaz kıyorlar. Buyurur ki: İyi yaptılar.” Müslim bin Halid'e göre, bu hadis-i şerif İbn-i Abdel Barr tarafından aktarılmıştır. Zayıf olduğu düşünülüyor (dha'îf), zira biliniyor ki Ubeyy bin Kâb'ın arkasında insanları bir araya getiren Hz. Ömer'dir.”²⁴”**

Birdenbire, sanki sihirle, artık iki Sahih'den bahsedilmiyor!

Yine de Buhârî sahihinin Kur'an-ı Kerim'den sonra en gerçek kitap olduğunu hatırlayalım!

Üstelik, katıldıkları tüm kanıt ve düşünceleri, ki sizinle onları paylaştım, gizliyorlar!

Kitabında İbn-i Teymiye: *Peygamber sünneti* السنة نبوية (sayfa 7) bir konuyu geliştirmesi ve bir hadis-i şerifi çürütmesi gerektiğinde, diyor ki, alıntı yapıyorum: **“Bu hadis-i şerif Buhârî ve Muslim sahihlerinde**

---

²⁴Fi charh sahih al-Bukhari Ibn Hajar al-‘Asqlâni Dar Misr littibâ’a, 2001. Sayfa: 357-363

bulunmaz", ancak söz konusu Teravîh Namazı olduğuunda, tam tersini yapıyor! İki sahih'ten, daha doğrusu **evde namaz kılmayı emreden hadis-i şeriften**, sadece iki sahihte olan değil ayrıca iki sahihle çelişen, oradan buradan çıkarılmış her türlü hadis-i şerifi alıntılarlamak için ayrılıyor.

Ben Teravîh Namazıyla ilgili olarak, "alimlerin" en temel kanıt ve unsurları göz ardı edecek kadar tüm kural ve ilkeleri çığnediklerini ifade ediyorum!

Onlar utanmadan Teravîh Namazının bir Sünnet-i Müekkede olduğunu iddia ediyorlar. O zaman **pek çok sahabe ve büyük alimin bu "sünnet-i müekkedededen" vazgeçmesi nasıl açıklanır!**

Ne zamandan beri, bilgi ve dindarlığıyla tanınan insanlar sünnetten, dahası, teyit edilmiş bir sünnetten uzaklaşıyor?

4- “Alimler” şunu iddia ediyorlar, alıntı yapıyorum: “Hz. Ömer sadece Peygamber Efendimizin daha önce **devre dışı** bıraktığını **yeniden etkinleştirdi.**”

“Abderrahmane ibn Abdelqâri şöyle dedi: “*Ramazan ayında bir gece, Ömer bin Hattab ile birlikte camiye gittim. Müminler dağınık gruplar halinde idi. Şurada bir adam kendi kendine namaz kılıyordu. Başka yerde, biri grup namazı kıldırıyordu. Hz. Ömer şöyle dedi: Bana öyle geliyor ki, tüm bu insanları tek bir imamın idaresinde bir araya getirirsem, daha uygun olurdu. O zaman, tasarısını eyleme geçirerek, onları Ubeyy bin Kâb'ın yönetiminde bir araya getirdi.*”²⁵

Aslında, birçok “alim” bize yeniden etkinleştirmeden bahsediyor. Hz. Ömer sadece Peygamber Efendimizin daha önce devre dışı bıraktığını yeniden etkinleştirmiş olurdu. Açıkça gördüğümüz gibi, Peygamber Efendimiz yalnızca ashabıyla namaz kılmamakla kalmadı daha da fazlası **evde namaz kılın** diye **emretti**. Bu durumda, Ömer neyi **yeniden etkinleştirebilir**?

Bu tarihsel gerçeğin ötesinde, **yeniden etkinleştirmek** kavramı, en azından kafamı karıştırıyor diyebilirim. Hakikaten ne zamandan beri ve ne adına, hangi bilimin, hangi otoritenin adına, Peygamber Efendimiz tarafından devre dışı bırakılan bir şeyi yeniden etkinleştirebiliyoruz? Gerçekten de eğer Peygamber Efendimiz kendisine ait olan nedenlerden dolayı bunu ya da bu uygulamayı “devre dışı bırakmak” için karar verirse, o zaman onu yeniden etkinleştirme hakkı kimindir?

Hz. Ömer en sonunda sadece ihmal edilmiş bir sünneti canlandırmış.

İhmal edilen ve hâlâ sünnet olarak kalan sünnetler var mıdır?

Teravih Namazı dışında, şu ya da bu sahabe tarafından yeniden canlandırılan başka ihmal edilmiş sünnet var mıdır? **Bana öyle geliyor ki,**

---

²⁵ «Les Traditions Islamiques -Cilt 1» El Boukhâri ; Başlık XXXI : «De la prière en (commun) pendant les nuits de Ramadân » ; Bölüm I : «Du mérite de celui qui prie (la nuit) en Ramadân»; hadis n° 2; (sayfa 638).

bir sünnet ihmal edilirse, o artık bir sünnet değildir! Söylememiştik, alıntı yapıyorum: **“Sünnetin gözetilmesini sağlamak ihmali bildirilenleri ihmal etmek ve bildirilen eylemleri uygulamaktır, yoksa bid'at kapısı kapanmayacaktır.**²⁶”

Nitekim, alimler bize Peygamber Efendimizin bir uygulamayı terk etmesinin kendi başına bir sünnet olduğunu, bu nedenle de bu sünnete tıpkı ihmal edilmemiş bir sünnete yaptığımız gibi saygı duymamız gerektiğini öğretirler.

Öyleyse bize Hz. Ömer'in Peygamber Efendimiz tarafından ihmal edilen bir sünneti yeniden canlandırdığını nasıl söyleyebilirler! Bariz bir çelişki yok mu?

Ayrıca, sünneti yeniden canlandırmak istemek ne garip bir fikirdir! Her neyse, bir Sünneti canlandırmayı istemek gibi komik bir fikri olan onu canlandırsın, ama kendi hesabına ve hiçbir şekilde Müslümanların geri kalanına dayatmadan.

Dahası, eğer Peygamber Efendimiz şu ya da bu sünneti ihmal ettiyse neden yeniden canlandırmak istensin?

Peygamber Efendimiz Ümmeti için neyin iyi neyin kötü olduğunu zaten çok iyi bilmiyor mu!

Peygamber Efendimiz devre dışı bırakıyor ve yeniden etkinleştirmek için onun peşinden gidiyor. Peygamber Efendimiz ihmal ediyor ve diriltmek için onun peşinden gidiyor!

Az-Zohry diyor ki: **“Resulullah'ın (sav) emirlerine daima **en sonuncusu** dikkate alınarak uyulmalıdır.**²⁷”

Fetih yılında, Allah'ın Elçisi ﷺ Ramazan ayında seyahat etti. **"Kedid'e kadar oruç tuttu, sonra orucunu açtı. Yani, Resulullah'ın ﷺ sahabeleri **Onun en son olan uygulamalara atıfta bulundular.****²⁸”

---

²⁶ L'innovation et son effet néfaste sur la communauté de Abou Oussâma Salîm ibn 'Îd al-Hilâlî, Editions AlHadîth, Sayfa 27.

²⁷ Sahih Buhârî

²⁸ Sahih Buhârî

“Seyahat ederken oruç tutmamak uygulamaların sonuncusuydu. Yani, bu Peygamber Efendimizin صلى الله عليه وسلم bahsettiğimiz amelde son uygulamasıdır.”²⁹»

Bu durumda, Peygamber Efendimizin son uygulaması şunu söylemekti: **“Evinizde namaz kılın”** ve o andan itibaren herkes evinde namaz kıldı... ta ki Hz. Ömer'in halifelğine kadar.

4986- Zeyd bin Sabit -Allah ondan razı olsun- diyor ki: *“El-Yamâma halkından birkaç kişinin ölümünü gören olaylar sırasında Ebu Bekir, Ömer ibn el-Hattab onun yanındayken beni araması için birini gönderdi. Hz. Ebu Bekir -Allah ondan razı olsun- dedi ki: Hz. Ömer az önce bana Yemâme savaşında birçok Ezbercinin öldüğünü, Kur'an-ı Kerim Ezbercilerinin (diğerlerinin) de öleceğinden ve Kur'an-ı Kerim'in büyük bir parçasının kaybolacağından korkulduğunu duyurdu. Kur'an-ı Kerim'i bir araya getirmeye başlamak için emir vermeni tahmin ediyorum. Ömer'e dedim ki: **Ama Resulullah'ın (sav) yapmadığı bir şey nasıl yapılır?**”³⁰»*

Hz. Ebu Bekir'in bu haykırışı: **“Resulullah'ın (sav) yapmadığı bir şey nasıl yapılır?”** Teravih Namazı sorununu mükemmel bir şekilde göstermektedir.**Peygamber Efendimizin yapmadığı bir şey nasıl yapılır?**Dahası, yalnızca Allah ve onun Elçisine ayrılmış olduğunu bildiğimiz namaz alanında. Tüm iyi Müslümanlar kendine şunu sormalı, **Peygamber Efendimizin yapmadığı bir şey nasıl yapılır?** Sonra da yapmak ya da yapmamak için içtenlikle ve bilimsel olarak düşünmelidir.

Bu örneği ele alalım, eğer Peygamber Efendimizin, her namazın sonunda Allah'a dua ettikten sonra, ellerini yüzünün üzerinden geçirmediğini kesin olarak bilsek, bunu yapmak için hiçbir neden yoktur. Bunu yapacak olan kadın ya da erkek, bence, eğer özel bir ortamda yaparsa hata yapmış olacaktır. Ancak, bunu başkalarına dayatırsa kabahatlı bir bid'at (yenilik) ortaya koymuş olacaktır, ne kadar farz kılmadı söylenirse de .

O zaman, şöyle denilerek Peygamber Efendimiz tarafından yasaklanan Teravih Namazı hakkında ne düşünülür, **Evinizde namaz kılın!** Teravih Namazından farklı olarak, Kur'an-ı Kerim'in derlenmesi hiçbir şekilde

²⁹ Sahih Buhârî

³⁰ Sahih Buhârî, Bölüm 67 : « Le Livre des Vertus du Coran »

yasa dışı değildi, çünkü Peygamber Efendimiz Kur'an'ı derlemediyse de bu noktada herhangi bir yasak getirmemişti. Ayrıca, Kur'an-ı Kerim'in derlenmesi, Kur'an ya da peygamberlikle alakalı herhangi bir öğretiyle çelişmez. Bu, eksiksiz bir şekilde gösterdiğimiz gibi, Teravih Namazı davası değildir.

الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتِمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا

“Bugün sizin için dininizi kemale erdirdim, size nimetimi tamamladım, sizin için din olarak İslâmiyet’i beğendim.”

Hayır...asıl öyle olmadığına mı inanmak lazım!

Sanki Allah hiçbir şeyi kemale erdirmemiş, çünkü bu ayetin vahyinden ve Allah'ın Elçisinin ölümünden on yıl sonra yeni bir namaz ortaya çıkıyor!

Ve buna ek olarak, "alimlere" göre, Peygamber Efendimiz tarafından yasalaşan namazlar listesine dahil etmek ve bunun bir sünnet-i... müekkede olduğunu düşünmek gerekli olacaktır... sadece bu!

“Öyleyse, bu tür yıl dönümleri (doğum günü) kutlamak Allah'ın bu cemaatin dinini kemale erdirmedeği ve Resulullah'ın ne yapması gerektiğini bu ümmete aktaramadığı anlamına gelir.”³¹

“Bu konuda birçok ayet ve hadis-i şerif vardır ve onlar Allah'ın bu ümmet için dinini kemale erdirdiğini ve nimetini tamamladığını açıkça kanıtlarlar. Aynı şekilde, Allah mesajını tam olarak iletene ve Allah tarafından gönderilen bütün kelime ve eylemleri ümmete gösterene kadar Peygamberini kendisine çağırmadı. Peygamber Efendimiz bid'atı insanların her şeyi kendisinden sonra İslam dininden olduğu iddia edilen kelime ve eylemler olarak dine sokmaları olarak açıklamıştır. Bu bid'atlar iyi niyetle yapılsa bile reddedilecektir.”³²

Garip bir şekilde, bu düşünce yıl dönümleri için geçerlidir ama Teravih Namazı için... değildir!

³¹ 1 Mise en garde contre les Innovations Ecrit par son Excellence Cheikh Abdul Azîz Ibn Bâz, Sayfa 8

³² Mise en garde contre les Innovations Ecrit par son Excellence Cheikh Abdul Azîz Ibn Bâz, Sayfa 26-27.

“Allah dininde bir ibadet icat eden kişi, bir bakıma, dinin tamamlanmadığını beyan eder, çünkü Allah'a yaklaşmak için hâlâ bu ibadeti icat etmesi gerektiğine inanıyordur.”³³

Tabii ki **Teravih Namazı** için... hariç! Hiç şüphe yok ki bu sadece bir bid'at değil, aynı zamanda **evde namaz kılmayı emreden** Peygamber Efendimize apaçık bir itaatsizliktir.

Yahudiler Salman'a dedi ki: "Şüphesiz Peygamberiniz size her şeyi öğretti, hatta doğal ihtiyaçlarınızı nasıl karşılayacağınızı bile."

HAYIR Teravih Namazı hariç mi demeliyiz!

“Onuncu olarak, Ghudayf ibn al-Hârith'e göre, Abd al-Malik ibn Marwân beni çağırdı ve şöyle dedi: *Ey Ebu Esma! İnsanları iki konuda bir araya getirdik.*

Dedim ki: Onlar nelerdir?

Cevapladı: Cumaları minberde elleri kaldırmak ve sabah ile ikindi vaktinden sonra kıssalar anlatmaktır.

Dedim ki: Onlar benim için bid'atlarınızın en iyileridir ancak ikisi içinde sana olumlu cevap vermeyeceğim.

Sordu: Neden?

Cevapladım: Çünkü Peygamber Efendimiz buyuruyor ki: “Bir halk karşılaştırılabilir bir sünnet kaldırılmadan bid'at icat etmez.” Kendinizi sünnete bağlamak bir bid'at başlatmaktan daha iyidir.³⁴”

“De ki: Eğer gerçekten Allah'ı seviyorsanız, bana uyun, o zaman Allah sizi sevecek ve günahlarınızı affedecektir. Allah bağışlayan ve esirgeyendir.”

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ

³³ Le danger de l'innovation Par Muhammad ibn Salih al-Uthaymin, sayfa 16.

³⁴ L'innovation et son effet néfaste sur la communauté par Shaykh Salîm Al-Hilâlî, sayfa 130.

5- Hz. Ömer bir gün haykırıyor, alıntı yapıyorum: "niğma Bidğa" ne mükemmel bir bid'at (yenilik) !

قال عمر: نعم البدعة هذه

Hz. Ömer dedi ki: “*Ne mükemmel bir bid'at!*”

“Başka bir gece, ben de Ömer ile dışarı çıktım. Müminler namazlarını bir imamın idaresinde kıldılar: “*Ne mükemmel bir bid'at*” diye bağırды Hz. Ömer.³⁵”

“Alimler” bize, Hz. Ömer bid'attan bahsettiğinde, bunun **dilsel** anlamda bid'at olduğunu ve hiçbir durumda **teolojik** anlamda bid'at olmadığını açıklar. Bilirsiniz, Peygamber Efendimizin şiddetle kınadığı bir bid'at var ya .

“Hz. Ömer şöyle dediğinde: “*Ne mükemmel bir bid'at!*” *Terimin dini anlamını değil, dilsel ve edebi anlamını anlamak gerekir. Bu dilsel anlam Kur'an-ı Kerim'de bulanabilir, “De ki: Ben peygamberler arasında bir bid'at (benzeri gelip geçmemiş biri) değilim, bana ve size ne yapılacağını da bilemem, ancak bana vahyedilene uyarım. Ben yalnızca açık bir uyarıcıyım.”* (Ahkaf suresi, ayet 9) *Yani kelimenin edebi anlamının var olduğunu ve Kur'an-ı Kerim'de nasıl kullanıldığını gördük.*³⁶”

Açıkçası o zaman bile kesinlikle bir anlam ifade etmiyor! Neden?

Çok basit bir nedenden ötürü.

Her şeyden önce kendimize şu soruyu sormalıyız, **dilsel bid'at ve teolojik bid'at arasındaki ayrım nasıl yapılır?**

Bilmek için ne hakkında konuştuğumuzu sormamız yeterlidir. Bahsedilen şey, din dışı bir alandansa, o zaman muhtemelen dilsel

³⁵ « Les Traditions Islamiques -Cilt 1» El Boukhâri ; Başlık XXXI : «De la prière en (commun) pendant les nuits de Ramadân » ; Bölüm I : «Du mérite de celui qui prie (la nuit) en Ramadân»; hadis n° 2; (sayfa 638).

³⁶ L'innovation et son effet néfaste sur la communauté par Shaykh Salîm Al-Hilâlî, sayfa 130

anlamda bir bid'attan bahsedeceğiz. Aksine, eğer kutsal alanı etkileyen bir bid'attan bahsediyorsak, o zaman da muhtemelen terimin teolojik anlamında bir bid'at hakkında konuşacağız.

Teravih Namazından bahsedilirken, gerçekten namazlardan mı bahsediliyor? Tabii ki! Eğer gerçekten namazlardan bahsedersek, kutsal ve dünyevi olmayan bir şeyden bahsederiz. Dolayısıyla, **namaz alanında** herhangi bir şekilde bid'at yaparsak, o zaman bid'atın dilbilimsel anlamından değil teolojik anlamından bahsedeceğiz.

Dilsel anlamda bid'at kavramı **din dışı bir alanda** yeni bir şey yaratmak, icat etmek ve yeni bir şey tanıtmaktır.

Şöyle söylediğinde: “*Başka bir gece, ben de Ömer ile dışarı çıktım. Müminler namazlarını bir imamın idaresinde kıldılar. “**Ne mükemmel bir bid'at," diye bağırdı Hz. Ömer.***³⁷” Hz. Ömer neden ya da kimden bahsediyor? Bu şekilde kılınan ve emsali olmayan bir namazdan bahsediyor. Dolayısıyla bu, kavramın teolojik anlamında bir bid'attır.

Aksi takdirde, Hz. Ömer'in kendisinin de yaptığı gibi bunun bir bid'at olduğunu kabul edersek, sonra bize bunun dilsel anlamda bir bid'at olduğu söylenir, o zaman bunun öncesi olmayan yeni bir şey olduğunu kabul ediyoruz?**Bununla birlikte, namaz alanında öncesi olmayan her şey mutlaka hem dilsel anlamda hem de teolojik anlamda bid'attır (yeniliktir) , yani kabahatlıdır!**

Tabii ki, yoksa Peygamber Efendimizin işini kötü yaptığı düşünülüyor! Ve bu nedenle, işi tamamlamak için onun ardından gözden geçirmeliyiz!

Buna ek olarak, Peygamber Efendimizin ölümü kaçınılmaz olarak beraberinde namaz **dahil** olmak üzere çeşitli ritüellerin tamamlanmasını da getirir.

Öte yandan, Hz. Ömer veya başka bir kişi şöyle bağırsaydı: “**Ne mükemmel bir bid'at**”, örneğin caminin kapısına kilit vurduk. Burada

---

³⁷ « Les Traditions Islamiques -Cilt 1» El Boukhâri ; Başlık XXXI : «De la prière en (commun) pendant les nuits de Ramadân » ; Bölüm I : «Du mérite de celui qui prie (la nuit) en Ramadân»; hadis n° 2; (sayfa 638).

dilsel bir bid'attan mı yoksa teolojik bir bid'attan mı bahsediyoruz? Tabii ki dilsel anlamda, kesinlikle cami ile ilgili bir gerçek ancak din dışı bir alanda olduğu için. Bu nedenle, bid'at ile ilgili sayısız hadis-i şerifle ilgilenmeyin.

“Alimlerin” uğraşması, mümkün ve hayal edilemez yollarla teolojik anlamda bid'at kavramını inkar etmesi gayet anlaşılır. Çünkü, teolojik anlamda bid'at Peygamber Efendimiz tarafından ağır bir şekilde kınanır ve **dahası Peygamber Efendimizin şehri olan Medine'de işlenmiş olmanın ağırlaştırıcı durumuna da sahiptir.**

Üstelik bu belli sayıda alimin Hz. Ömer'in bid'at yaptığı gerçeğine itiraz etmesine yol açan nedendir. Daha sonra Teravîh Namazının bir... sünnet olduğunu iddia ediyorlar.

1867- Enes -Allah ondan razı olsun- Peygamber Efendimizin (sav) şöyle buyurduğunu aktarıyor: *"Medine böyle kutsal bir yerdir ve ağaçları kesilmemeli, orada sapkınlık bid'at (yenilik icat) edilmemelidir ve Allah'ın laneti, meleklerin laneti ve bütün insanların laneti orada bir sapkınlık bid'at edene karşı olacaktır."*³⁸

1870- Hz. Ali -Allah ondan razı olsun- diyor ki: *"Biz sadece Allah'ın kitabına ve Peygamber Efendimiz'den (sav) aldığımız (şunu içeren) bu yazıya sahibiz: Medine kutsal bir yerdir ve Allah'ın laneti, meleklerin laneti ve bütün insanların laneti orada **bir sapkınlık bid'at edene** ya da bir sapkınlık sahibine sığınak verene karşı olacaktır ve onun için ne kefarete kabul edilecek ne de namaz kılınacaktır..."*³⁹

2697- Hz. Aişe -Allah ondan razı olsun- diyor ki: “Resulullah (sav) buyuruyor: ***Bizim düzenimizde (İslam'da) olmayan bir bid'at yapan kişi feshedilmesi gereken bir şey yapmış olacak.***”⁴⁰

---

³⁸ Sahih al-Boukhari, Recueil D'al-Boukhari des Hadiths Authentiques du Prophète, Cilt II ; Kitap 29 : « Livre des mérites de Médine ; Bölüm 1 : « Le Sanctuaire de Médine » ; sayfa 202.

³⁹ Sahih al-Boukhari, Recueil D'al-Boukhari des Hadiths Authentiques du Prophète, Cilt II ; Ktap 29 : « Livre des mérites de Médine ; Bölüm 1 : « Le Sanctuaire de Médine » ; sayfa 202.

⁴⁰ Sahih al-Boukhari, Recueil D'al-Boukhari des Hadiths Authentiques du Prophète, Cilt II ; Kitap 29 : « Livre des mérites de Médine ; Bölüm 1 : « Le Sanctuaire de Médine » ; sayfa 202.

Bid'at kavramı etrafında küçük bir tartışma olduğunu biliyorum. Tartışmaya bile girmeden, yanılma riski olmadan, Teravih Namazının kabahatlı bir bid'at olduğunu düşünebiliriz çünkü: **"Kabahatlı bid'at sadece sünnete karşı olan ya da onun değişimine yol açan yeniliktir"** (Gazali). Kesinlikle durum budur.

Şafii'nin şunları söylediğini işittim: **"Bid'at'ın** (al bid'atu bid'atân) **onaylanmış** (bid'at-ı mahmûda) **ve onaylanmamış** (bid'a madhmûma) **olmak üzere iki çeşidi vardır. Geleneğe** (sünnete) **uygun olan her şey onaylanmış** (mahmûd) **ve ona karşı olan her şey ise kötüdür** (madhmûm)."

Şâfiî bize şöyle demiştir: **"Bid'atlar** (al-muhdathâtu min al-umûri darbân) **iki çeşittir: bunlardan biri Kur'an-ı Kerim'in** (Qur'ân), **Sünnet'in, Sahabelerin uygulamalarının** (athar) **ya da Uzlaşma'nın** (icmaha) **bir unsuruyla çelişen bid'attır. Bu bid'at yanlıştır** (fahâdhihi al-bid'atu dalâla). **Sadece Gelenek** (Sünnet) **ile çelişen bid'at** (bidâ) **kabahatlıdır."**

Bir inovasyon (bid'at) başlangıçta öncesi olmayan bir yenilik icat etmektir. Bu Şeriata göre, şiddetle reddedilir, çünkü sünnete karşı gelir. (Fet el-Bâri' Fî şerhi sahih el-Buhari Ibn Hajar el-'Askalâni)

Durum böyledir de.

Gerçekten de bid'at kelimesinin tanımına daha fazla bakmak zorunda kalmadan, emin olabiliriz ki, şiddetle kınanan bid'at İslam külliyyatında tanıtılan ve Kur'an-ı Kerim ve Sünnet ile çelişen bid'attır. Teravih Namazının durumu kesinlikle böyledir, çünkü Peygamber Efendimiz **EVDE NAMAZ KILMAYI** emretmiştir. Bu nedenle, bu emre karşı gelmek ve camide namaz kılmak günah işlemektir, çünkü bu Peygamber Efendimize itaat etmeyi emreden Kur'an-ı Kerim ile çelişir. Bu bir bid'attır, zira Peygamber Efendimiz kılmamış olduğu bir namazı kılmak şüphesiz ciddi bir bid'attır.

Yani Teravih Namazı Kur'an-ı Kerim ve Sünnetle çelişir.

Teravih Namazının Sünnetin temel ilkesine aykırı olduğunu ekleyelim, o nafile namaz olduğundan camide kılınamaz. Zira Peygamber Efendimiz tarafından yasalaştırılmış olanlar hariç bütün nafile namazların evde kılındığını biliyoruz. Bunların hepsi biliniyor ve Teravih Namazı bunun bir parçası değil.

Yani biz senede bir kez ve bir ay boyunca ancak camide topluca kılınan bir nafîle namaz ile karşı karşıyayız!

Ayrıca şunu öğreniyoruz: *El-Askeri* diyor ki: “Hz. Ömer şunları yapan ilk kişidir:

- **Ramazan gecelerinde toplu namaz kılmayı emreden (Teravih Namazı)**

- **Geçici evliliği yasaklayan**

- **Cenaze namazını dört tekbirle kılmayı emreden**

- **Sahip olunan mallar üzerinden Sadaka vermeyi emreden**

- **Mirasların hesaplanmasında yuvarlamayı emreden**

- **Sahip olduğu atlar için zekât vermeyi kabul eden⁴¹”**

Eğer Hz. Ömer'in bir namaz icat etmek ve sonra da onu Ümmete empoze etmek için peygambere özgü bir güce sahip olduğunu kabul edersek, o zaman bu listenin doğruluğuna şaşırarak neden? Ya peygamberiz yada değiliz!

Eğer gerçekler kanıtlanırsa -en azından Teravih Namazı için öyledir- sadece sorunu şiddetlendirir. Hz. Ömer'in Cenaze namazı için yapılacak Tekbir miktarıyla ilgili bir sayıyı kabul etme ve seçme sorusunu tartışmaya sunmuş olduğunu anlıyorum. Çünkü diyordu ki: **Eğer bugün anlaşılmazsanız, sizden sonra gelecek olan Müslümanlar hakkında ne diyeceksiniz?** Böylece dört sayısı seçildi. Kendimize Hz. Ömer'in fikrinin iyi mi yoksa kötü mü olduğunu sorabiliriz. Bence bu çok basit bir nedenden ötürü kötü bir fikirdi, Peygamber Efendimiz bunu yapmadı. O zaman Hz. Ömer'in aksine Peygamber Efendimizin anlaşmazlık konusunu umursamadığını düşünebilir miyiz? Ama konuda kalalım.

Kuşkusuz, bize Teravih Namazının farz olmadığı söylenir, fakat aşağıda öğreniyoruz ki: **“Ve o (Hz. Ömer), Ramazan ayı boyunca Teravih denilen namazı kılmak için tek bir imamın idaresinde (Müslüman) insanları**

---

⁴¹**Souyouti** « l’histoire des Califes ».

toplayan ilk kişidir.” “Müslümanlara ait tüm şehirlere onlara böyle yapmalarını emretmek için mektuplar gönderdi.”⁴²”

وعمر رضي الله عنه أول من أرخ الكتب، وختم بالطين. وهو أول من جمع الناس على إمام يصلي بهم التراويح في شهر رمضان، وكتب بذلك إلى البلدان و أمرهم به

Farz değil... farz değil... Ginede biraz farz gibi görünüyor. *"Müslümanlara ait tüm şehirlere onlara böyle yapmalarını emretmek için mektuplar gönderdi"*, bu mektubun içeriği isteğe bağlı olmaktan ziyade zorunluluğa daha yakındır! Şu kelimeler okunur: و أمرهم به anlamı şudur: *"Ve onlara yapmalarını emretti."* Yanılıyorsam beni düzeltin ama *onlara yapmalarını emretti*, hiçte onlara bir seçenek bırakmıyor. Özellikle mektup Halife'den geldiğinde, dahası bu Halife'nin adı... Ömer bin Hattab olduğunda!

Kur'an-ı Kerim'e göre, Şeytan'ın onlara karşı hilesi: "Şeytan namaz kılmak ve ibadet etmek için kendilerini camide izole eden ve bununla tanınan diğer insanları kandırdı. İnsanlar etraflarında toplandılar ve namazlarına göre namaz kıldılar. Durumları daha sonra insanlar arasında yayıldı ve bu, (insanlar nezdinde) bu övgü uyandıran gelişmeden dolayı ruhun ibadette güçlendiğini söyleyen Şeytanın aldatmacaları arasındadır."⁴³ Zeyd bin Sabit'e göre Peygamber Efendimiz buyurdu ki: ***"Bir kişi için farz namazı dışında en makbul namaz evinde kıldığı namazdır."***⁴⁴

Bu durumda: *"Kendilerini namaz kılmak ve ibadet etmek için camide izole eden ve bunun için bilinen insanlar. İnsanlar etraflarında toplandılar ve namazlarına göre namaz kıldılar. Onların durumları yayıldı"*, Teravih Namazının ki değil mi?

Olmadığını varsayarsak, o zaman sorumu tekrar ifade ediyorum, bu durum Teravih Namazının ki ile her bakımdan aynı değil midir?

⁴²Les Chroniques de Tabari. Dar Al-Kotob Al-ilmiyyah, DKi, Pages 569-570, Sayfa 77-78.

⁴³ Talbis Iblis Les Ruses de Satan de Ibn Al Jawzi, Editions Sabil, Sayfa 205.

⁴⁴ Rapporté par Al-Bukhârî n°731 et Muslim n°781

Bu durumu kınayan metinden sonra bahsedilen hadis-i şerif: **"Bir kişi için en makbul namaz farz namazı hariç evinde kıldığı namazdır."**⁴⁵

"Teravih Namazını" kınayanla aynı değil midir?

Bu hadis-i şerif neden bu durum için uygulanabilir ve Teravih Namazı için uygulanamaz olsun?

"Amir Ibn 'Abd Qays namaz kılarken görülmekten nefret ediyordu, camide nafile namaz kılmazdı ve yine de her gün bin birim (rekât) namaz kılardı. İbn Ebu Leylâ namaz kıldığı esnada biri geldiğinde uzanırdı."⁴⁶

Ve o haklıdır.

و قد لبس على آخرين انفرادوا في المساجد للصلاة والتعب، فعرفوا بذلك واجتمع إليهم و ناس فصلوا بصلاتهم , و شاع بين الناس حالهم و ذلك من دسائس إبليس و به تقوى النفس على التعب لعلهما أن ذلك يشيع و يوجب المدح

وقد أخبرنا ابن الحصين، قال: أخبرنا الحسن بن علي، قال: أخبرنا أبو بكر بن - قال : نا عفان، قال : نا وهيب , مالك قال : نا عبد الله بن أحمد , قال : حدثني أبي قال : نا موسى بن عقبة قال : سمعت أبا النضر يحدث عن بسر بن سعيد عن زيد بن ثابت عن النبي صلى الله عليه وسلم أنه قال : " إن أفضل صلاة المرء في بيته إلا المكتوبة "

من ابتدع في الإسلام بدعة يراها حسنة : قال ابن الماجشون : سمعت مالكا يقول فقد زعم أن محمدا صلى الله عليه وسلم خان الرسالة
لأن الله يقول : اليوم أكملت لكم دينكم فما لم يكن يومئذ دينا فلا يكون اليوم دينا.⁴⁷

“Malik'in dinde bid'at yapan ve bid'atını iyi bir şey olarak gören birinin, Hz. Muhammed'in görevine ihanet ettiğini söylediğini işittim. Madem Allah şu ayeti indirmiştir: "Bugün sizin için dininizi kemale erdirdim, size nimetimi tamamladım, sizin için din olarak İslâmiyet'i beğendim.”

Alimlerin "Ne mükemmel bir bid'at!" diye haykıran Hz. Ömer'in kendi itirafını ne pahasına olursa olsun reddetmek istedikleri o zaman daha

⁴⁵ Talbis Iblis Les Ruses de Satan de Ibn Al Jawzi, Editions Sabil, Sayfa 205.

⁴⁶ Ibid, Sayfa 205.

⁴⁷ 37 کتاب الاعتصام تأليف العلامة الإمام أبي اللخمي الشاطبي الغرناطي الصفحة

iyi anlaşılır. Sonra Teravîh Namazını... peygambere atfetmeyi tercih ederler.

İbn Kudâme Al-Mughnî'de bize diyor ki: "*Teravîh namazı, Peygamber Efendimiz tarafından kurulan bir sünnettir ve Hz. Ömer zamanından başlayan bir bid'at değildir.*"

Oysaki İbn Şihab şöyle diyor: "*Hz. Ömer onları Ramazan akşamlarında namazlarına rehberlik eden Ubeyy ibn Kâb'ın arkasına toplayana kadar. Orada, Ramazan ayı boyunca insanlar ilk defa tek bir imamın arkasında toplandılar.*"⁴⁸

Kesinlikle, bu namazı başlatan ilk kişinin Hz. Ömer olduğuna şüphe yoktur. Ancak, alimlerin bahsettiğimiz farklı metinlerin belirsizliği üzerinden spekülasyon yaptıklarını çok iyi anlamış olduk. Bahsedilen metinler şunlardır; üç ya da dört gün, 23, 25 ve 27 gecesı ve Peygamber Efendimizin söylemiş olduğu gece de dahil: "*İmamla birlikte uyanık kalan...*" vb. Gerçekten Peygamber Efendimizin Teravîh Namazının kurucusu, öncüsü, tasarımcısı olduğunu söyleyebilmek için.

İbn-i Teymiyye'nin bize bid'atın tanımı hakkında söylediklerini not edelim.

أن البدعة هي الدين الذي لم يأمر الله به ورسوله, فمن دان ديننا لم يأمر الله ورسوله به فهو مبتدع بذلك وهذا معنى قوله تعالى :

أم لهم شركاء شرعوا لهم من الدين ما لم يأذن به الله⁴⁹

"*Bid'at dinde Allah ya da onun Resulü tarafından emredilmemiş bir uygulama getirmektir. Bunu yapan bid'at yapan kişidir.*"

Yanılıyorsam beni düzeltin, **Teravîh Namazı Kur'an-ı Kerim ya da Peygamber Efendimiz tarafından tanıtıldı mı? Hiçbir zaman!**

⁴⁸ Le Sahîh de Muslim, recueil des hadiths authentiques du Prophète avec commentaire d'Al-Nawawî, Dar Al-Kotob Alilmiyah DKi, Cilt 3, sayfa 437 – 441

⁴⁹ 5/3 كتاب الإستقامة تأليف أبي العباس تقي الدين أحمد عبد الحليم الجزء الصفحة

6- Alimler, yalnızca Teravih Namazının bir farz haline geleceği korkusunun, Peygamber Efendimizin ashabıyla namaz kılmasını engellediğini doğruluyorlar. Peygamber Efendimizin vefatıyla birlikte korku ortadan kalkıyor, böylece onları yerine getirebiliriz.

Bu soru üzerinde daha fazla durmanın gerekli olduğunu düşünmüyorum, çünkü açıkladığımız gibi, bu doğrulama bir anlam ifade etmiyor.

- 1-** Bu doğrulama, gördüğümüz gibi, sadece hadis-i şerifin bir kısmına dayanmaktadır. Bu nedenle, ispat geçersizdir.
- 2-** Bizi inandırmak istediklerinin aksine, Peygamber Efendimizin ashabının onunla namaz kılma iradesine son vermesinin tek nedeni bu namazın farz kılınmasından korkması değildi, çünkü O şöyle buyuruyor: "**Bir kişi için en makbul namaz farz namazlarından hariç evinde kıldığı namazdır.**"
- 3-** Peygamber Efendimiz şöyle buyurduğundan itibaren: "**Evinizde namaz kılın**", başka türlü yapmamıza artık izin verilmiyor. Ve eğer aksini yaparsak, Peygamber Efendimize itaatsizlik ederiz. Peygambere itaatsizlik etmenin bir günah olduğunu hatırlatarak kimseye bir şey öğretmem!

Teravih Namazı kılanların, ödüllendirileceklerine kesinlikle inandıklarını anladığımı düşündüm!

Neden ödüllendirilme? Sadece bir bid'atı beslemek için değil, aynı zamanda Peygamber Efendimize itaatsizlik etmek için!

4- Kısacası, Peygamber Efendimizin ashabıyla bu namazı kılmamasından itibaren ve bu kıssadan sonra birkaç yıl daha yaşadığı halde, yani başka Ramazan ayları da görmüş olduğu halde, yalnız namaz kıldı, hiç kimsenin, Hz. Ömer ya da Hz. Ali'nin bu namazı uygulamaya koymaya hakkı yoktur.

Bu tek noktanın tek başına, Teravîh Namazını kılmamak için yeterli olduğuna inanıyorum, şöyle ki: ***Peygamber Efendimiz Ramazan aylarında sahabeleriyle birlikte namaz kıldı mı? Hayır, asla! Asla, camide ashabıyla namaz kılmadan başka Ramazan ayları da geçirmiş olduğu halde. Ve bu noktada, fikir birliği (icmaha) vardır.***

Yoksa açıkça bize söylenmelidir ki, Hz. Ömer Peygamber Efendimiz ile aynı imtiyazlara sahiptir!

7 - Alimler "**Raşid Halife**" sıfatıyla Hz. Ömer'i takip etmek gerektiğini düşünüyorlar.

Nitekim, Peygamber Efendimiz *"Benim sünnetimi ve benden sonra Raşid halifelerin sünnetini takip edin."*⁵⁰buyurmuştur.

O zaman bu hadis-i şerifin doğru olduğunu ve bu nedenle Hz. Ömer'in tüm amellerinde takip edilmesi gerektiğini varsayalım.

6924-Ebu Hureyre diyor ki: "Peygamber Efendimiz öldüğünde, Hz. Ebu Bekir iktidardaydı ve Arapların bir kısmı islam'dan çıktı, Hz. Ömer diyor ki: ***Ey Ebu Bekir! Resulullah'ın (sav) şöyle buyurmasına rağmen, neden insanlarla savaşacaksın: Allah'tan başka ilah olmadığını söyleyene kadar insanlarla savaşmam emredildi. Bunu söyleyen kimse, o, bir hak olması dışında, malları ve ruhunu, benden koruyacaktır. Onların hesabına gelince, Allah'a kalmış olacak.***" Hz. Ebu Bekir diyor ki: *Vallahi, namaz kılmak ve zekât arasında ayırım yapan herkese karşı savaşacağım! Zira bu mallarla alakalı bir haktır. Vallahi eğer bana Resulullah'a (sav) verdikleri bir keçiyi vermeyi reddederlerse, bunun için onlarla savaşacağım."*

Daha sonra, Hz. Ebu Bekir Halid bin Velid başkanlığındaki savaşçıların birkaç müfrezesini göndererek iradesini yerine getirdikten sonra, Hz. Ömer sonunda tanır ve der ki: *"Vallahi! diye bağırды Hz. Ömer, "Allah Ebu Bekir'e ilham vermiş olmalı, zira onun haklı olduğunu kabul ediyorum."*⁵¹

*"Hz. Ebu Bekir'in haklı olduğunu anladım."*⁵²

Takip edilmesi gereken, ancak hemfikir olmayan iki Raşid Halife! Biraz karmaşık... Bir an için Hz. Ebu Bekir'in Hz. Ömer'i dinlediğini düşünelim!

---

⁵⁰ Qu'est-ce que la Bid'a ? Par Shaykh 'AbdAllah Ibn As-Siddîq Al-Ghumâriyy, (Sayfa 24)

⁵¹Buhârî

⁵²Buhârî

Daha da kötüsü, bir an için bu durumun Hz. Ömer'in halifeliği sırasında ortaya çıktığını ve istediği gibi yapmak için tüm tutumlara sahip olduğunu hayal edelim!

Hz. Ömer tıpkı "Teravih Namazı" hadis-i şerifini bilmediği gibi hadis-i şerifin tamamını bilmesin. Ancak şu ayetleri de görmezden geliyor: *"Haram aylar çıkınca, müşrikleri bulduğunuz yerde öldürün. Onları esir alın, kuşatın ve onları her geçit yerinde gözetleyin. Eğer sonra **tövbe eder, namaz kılar ve zekât verirlerse**, o zaman onları serbest bırakın, zira Allah bağışlayan ve esirgeyendir⁵³," " **Ama eğer tövbe eder, namaz kılar ve zekât verirlerse**, sizin din kardeşleriniz olurlar. Bilmek isteyenler için ayetlerimizi ayrıntılarıyla açıklıyoruz.⁵⁴"*

Nihayetinde Hz. Ömer'in iddiası şöyleydi: *İbn Saîd diyor ki: "Resulullah buyurdu ki: **Allah'tan başka ilah olmadığını itiraf edene kadar bana insanlarla savaşmam emredildi. Kim bunu itiraf ederse benden korkacak bir şeyi yoktur: İslam Hukuku'na uygun olarak benliğinde, mallarında ona dokunulamaz, ve onların hesabı Allah'a kalmıştır.**"*

Bunun dışında, şunun aksine bu hadis-i şerif de kesilmiştir: *İbn-i Ömer'e göre, Allah'ın Elçisi buyurdu ki: "**Allah'tan başka ilah olmadığına ve Muhammed'in Allah'ın Elçisi olduğuna ikrar verinceye, namaz kılincaya ve aşar vergisini ödeyinceye kadar insanlarla daima savaşmam emredildi. Bütün bunları yaptıkları gün, İslam'ın onlara zarar verilmesine izin verdiği zaman haricinde, hayatlarını ve mallarını benden korumuş olurlar. Geri kalan için sadece Allah'a karşı sorumlu olacaklardır.**"*⁵⁵

Daha önce belirtilen ayetlerle desteklenmiştir.

"Ebu Musa bizi **ürkmüş ya da korkmuş** bulmaya geldiğinde, ben Medine'de Ensar meclisindeydim. Ona sorduk: Ne oldu sana? Cevapladı: Ömer görüşmem için bana birini gönderdi. Kapısına gelip üç kez selam

---

⁵³Kur'an-ı Kerim 9-5

⁵⁴ Kur'an-ı Kerim 9-11

⁵⁵ « Les Traditions Islamiques -Cilt 1 » (El Boukhârî) ; Başlık II : «De la foi » ; Bölüm XVI : « S'ils se convertissent (les idolâtres), s'ils accomplissent les prières et qu'ils payent la dîme, laissez-les en paix (sure IX, ayet 5) » ; hadis n°1 ; sayfa 17.

verdim, ama bana cevap vermedi. Böylece ayrıldım. Sonra bana sordu: Bizi görmeye gelmeni ne engelledi? Cevapladım: Evine gittim ve kapının önünde üç kez selam verdim ama bana cevap vermedin. Ben de geri döndüm. Nitekim, Allah'ın Elçisi ﷺ buyurdu: **Eğer içinizden biri üç kez izin isterse ve alamazsa, geri dönsün! O zaman Hz. Ömer şöyle dedi: Kanıt getir, yoksa seni vuracağım!**⁵⁶”

"Ebu Musa Aşaari sinirle ortaya çıktığında Ubeyy bin Kâb'ın evinde bir meclisteydik. (Yukarıda) durdu ve dedi ki: Allah için size yalvarıyorum! Herhangi biriniz Allah'ın Elçisinin ﷺ şöyle dediğini duydunuz mu: Üç kez izin istenir. Ya sana izin verilir ya da dönersin? Ubeyy sordu: O ne hakkındadır? Ebu Musa diyor ki: Dün, Ömer bin Hattab'ın evine girmek için üç kez izin istedim, ancak alamadan ayrıldım. Sonra, bugün onu görmek için geri döndüm ve evine girdim. Gelmeden önceki gün, üç kez selamladığımı ve sonra ayrıldığımı söyledim. Cevap verdi: Seni duyduk, ama o zaman meşguldük. Neden izin verilene kadar ısrar etmedin? Cevap verdi: Resulullah'tan ﷺ işittiğim gibi izin istedim, Hz. Ömer devam etti: **Vallahi? Eğer buna tanıklık edecek birini getirmezsen karnına ve sırtına zarar vereceğim!**⁵⁷”

"Ubeydullah bin Ömer Ebu Musa Aşaari'nin Ömer bin el-Hattab'ı - Allah ondan razı olsun- görmeye girmek için izin istediğini bildirdi ancak kabul edilmedi, öyle görünüyor ki Hz. Ömer meşguldü, o zaman Ebu Musa geri döndü ve Hz. Ömer (meşguliyetlerinden) kurtulduğunda dedi ki: Bu, az önce duyduğum Abdullah bin Kays'ın sesi değil mi? İçeri girmesine izin verin! Söylendi ki: Geri döndü. Ve onu çağırdı ve (Ebu Musa) şöyle dedi: Bize bunu yapmamız emredildi. (Hz. Ömer) dedi ki: Bana bunun kanıtını getirmelisin. Ebu Musa, Ensar topluluğuna gelince, onlara sordu ve onlar da ona dediler ki: Aramızdaki en genç olan Ebu Said el-Hudri'nin dışında, hiç kimse bunun için sizin lehinize tanıklık etmeyecek. Ve hemen Ebu Said el-Hudri'yi yanına aldı ve Hz. Ömer dedi ki: **Resulullah'dan (sav) gelen böyle bir şeyi bilmemem mümkün**

---

⁵⁶SahihMuslim, Al-Hadîth éditions, Cilt 5 ; Kitap 38 : « Le livre des bienséances » ; Bölüm 7 : « De la demande de permission » ; hadis 5626 ; Sayfa 137.

⁵⁷SahihMuslim, Al-Hadîth éditions, Cilt 5 ; Kitap 38 : « Le livre des bienséances » ; Bölüm 7 : « De la demande de permission » ; hadis 5628 ; Sayfa 138.

müdür? Görünüşe göre pazarlardaki müzakerelerin sonucu beni meşgul etti. Yani, ticaret için seyahat.⁵⁸

Fakat hâlâ.

H. Ömer İkinci namazından sonra nafile namaz kılmayı yasakladı ve kılanlarada vurmaktan çekinmedi.

H. Aişe aktarıyor: "**H. Ömer kötü tasarlamıştı, zira Resulullah (sav) bize (namaz kılmak için) sadece gün doğumu ve yükselişini hedeflememizi yasakladı.⁵⁹**"

H. Aişe aktarıyor: "Resulullah'ın (sav) **evimde** ne gizli ne de halka açık, **hiçbir zaman ihmal etmediği** iki (nafile) namaz vardır. **Sabah namazından önceveikinci namazından sonra ikişer rekât⁶⁰**. Görüldüğü üzere, H. Ömer yanılmıştı.

İbn Hazm'ın Fıkıh kitabından şunları öğreniyoruz: "*Ebu Eyyub el-Ensari İkinci namazından sonra nafile namazlar kılıyordu. Ancak, H. Ömer Halife olduğunda bunları kılmayı bıraktı. Sonra H. Ömer öldüğünde tekrar başladı. Ondan açıklama istendi, o da yanıtladı: Ömer ikinci vaktinden sonra namaz kılanları dövüyordu.⁶¹*"

"Ömer bir sopayla ağlayanlara vururdu; onlara taşlar attardı ve ağızlarına toprak doldururdu.⁶²

"Kardeşinin ölümü hakkında; kırbaça bile ona vurdu.⁶³

---

⁵⁸SahihBoukhari, Dar al-Kotob al-ilmiyah, Cilt 2 ; Kitap 34 : « Des ventes » ; Bölüm 9 : « Le déplacement pour le commerce » ; hadis n°2062 ; Sayfa 155.

⁵⁹ « Le Sommaire du SahihMouslim – Cilt 1 » (Mouslim, Editions Dar El-Fiker) ; Kitap 6: «De la prière du voyageur et sa réduction» ; Bölüm XLVII : «Il ne faut pas viser ni le lever du soleil ni son coucher pour faire la prière» ; hadis n°349 ; sayfa 206.

⁶⁰ « Le Sommaire du SahihMouslim – Cilt 1 » (Mouslim, Editions Dar El-Fiker) ; Kitap 6: «De la prière du voyageur et sa réduction» ; Bölüm XLVIII : «Des deux raka'ts que le Prophète –que Dieu lui accorde Sa grâce et Sa paix- faisait après la prière de l'asr» ; hadis n°350 ; sayfa 206.

⁶¹Cilt 2 sayfa 43 Dar KoutoubRilmiya

⁶² « Les Traditions Islamiques -Cilt 1 » El BoukhâriBaşlık XXIII : « Des funérailles » ; Bölüm XLV : «Du fait de verser des pleurs auprès d'un malade » ; hadis n°1 ; Sayfa 421

⁶³SahihBoukhari

Fakat: Enes dedi ki: “Resulullah'ın kızının cenazesine katıldık. Mezarın kenarında oturuyordu ve **gözlerinden yaşların aktığını gördüm.**⁶⁴”

Enes bin Mâlik dedi ki: "Resulullah ile birlikte İbrahim'in koruyucu babası, demirci Ebu Saif'in evine girdik; Hz. Muhammed İbrahim'i aldı ve onu öpüp kokladı. Daha sonra, İbrâhîm son nefesini verdiğinde Ebu Saif'in evine tekrar girdik. **Peygamber Efendimizin gözleri gözyaşı dökmeye başladı** ve Abdurrahman bin Avf ona şöyle dedi: Sen de mi Ey Allah'ın Resulü! Cevapladı: Ey İbn-i Avf, bu merhametin etkisidir. Sonra, gözyaşları akmaya başladı, ekledi: **Gözler ağlıyor ve kalp üzgün; ancak biz Rabb'in hoşuna gitmeyecek hiçbir şey söylemiyoruz. Ey İbrahim, biz senden ayrı kalmanın üzüntüsü içindeyiz.**⁶⁵”

Abdullah bin Ömer dedi ki: "Sa'd b. Ubâde hastaydı. Peygamber Efendimiz, ‘Abdurrahman bin Avf, Sa'd bin Ebu-Vakkas ve Abdullah bin Mesud ile birlikte onu ziyarete geldi. Girdiğinde ve Ibn Ubâda'nın tüm ailesi tarafından etrafının sarıldığını gördüğünde her şey bitti mi? diye sordu -Hayır, Ey Allah'ın Resulü, diye cevap verdiler. **Sonra Peygamber Efendimiz ağlamaya başladı, yardımcıları bunu görünce, hepsi birden ağlamaya başladılar.** Sonra devam etti: Beni iyi duyuyor musunuz? Allah ne gözyaşı döken gözlerden ne de kalbin üzüntüsü için cezalandırmayacak. Ancak, O bunu nasıl kullandığımıza göre ya cezalandıracak ya da hoşgörülü olacak-ve bunu söyleyerek dili kastetti.⁶⁶”

"Daha sonra Hz. Ömer ölümcül bir şekilde dövüldüğünde, Şohaib ağlayarak ve bağırarak girdi. Ah! Kardeşim! Ah! Arkadaşım! - Ey Şohaib, benim için ağlıyor musun? diye sordu Hz. Ömer; Allah'ın elçisi buyurdu ki: Ölü, ailesinin ondan dolayı yakacağı ağıtların bir kısmı için

---

⁶⁴ « Les Traditions Islamiques -Cilt 1» El Boukhâri, Başlık XXIII : « Des funéraires » ; Bölüm LXXII : « De celui qui peut entrer dans la tombe d'une femme » ; hadis n°1 ; Sayfa 432.

⁶⁵ « Les Traditions Islamiques -Cilt 1» El Boukhâri, Başlık XXIII : « Des funéraires » ; Bölüm XLIV ; hadis n°1 ; Sayfa 421.

⁶⁶SahihBoukhari

cezalandırılacaktır. Hz. Ömer'in ölümünden sonra, bu sözleri bana şöyle diyen Hz. Aişe'ye aktardım: **Allah Ömer'e rahmet eylesin! Ama, vallahi! Allah'ın Elçisi ailesinin üzerine dökeceği gözyaşları yüzünden Allah'ın müminleri cezalandıracağını öğretmedi; O basitçe Allah'ın, ailesi tarafından üzerine dökülen gözyaşları yüzünden kâfirlerin cezasını arttıracaklarını buyurdu. Ve ekledi: Kur'an-ı Kerim'den şu kelimeleri dikkate almanız yeterlidir: "Hiçbir günahkar başkasının günahını yüklenmez"** (sure 35, ayet 18). Ve o zaman İbn-i Abbas ekledi: Güldüren de ve ağlatan da Allah'tır.⁶⁷

"Bir adam gelip Hz. Ömer'e dedi ki: Janâba eyaletindeyim ama su bulamıyorum. Hz. Ömer dedi ki: Namaz kılma! Ammar müdahale etti: Ey müminlerin komutanı, hatırlamıyor musun? Janâba eyaletinde olduğumuz ve su bulamadığımız bir keşifteydik: sen, namaz kılmadın, ama ben toprakta yuvarlandım, sonra namaz kıldım. Sonra Peygamber Efendimiz صلى الله عليه و سلم buyurdu: ellerinle toprağa vurman, sonra üzerine üfleme, daha sonra da yüzünün ve avuçlarının üzerinden geçirmen yeterliydi."

"Hz. Ömer haykırdı: Allah'tan kork, ey Ammar! Cevap verdi: Eğer istersen anlatmayacağım." [Buhârî no. 338] "Hz. Ömer bildirdi: **"Sözlerinin sorumluluğunu üstlenirsin."** (Sayfa 311)

Hz. Ömer, Kur'an-ı Kerim'de bahsedilen kuru abdest (teyemmüm) meselesini bilmiyordu. Öyle ki su bulamayan kişinin namaz kılmasının gerekli olmadığını düşünüyordu.

*"İmam hafız, Ebu Abdullah Muhammad bin Ali bin el-Hasan bin Ali, Allah ondan razı olsun, kitapta diyor ki: "ezan" (namaz çağırısı), aşağıdaki: "haydi işlerin hayırlısına" referans ile. Buyurdu ki: Barış onun üzerine olsun, Zeyd bin Ali'nin şöyle dediğini işittim: **Müslümanların Hz.***

---

⁶⁷ « Les Traditions Islamiques -Cilt 1» El Boukhâri, Başlık XXIII : « Des funéraires » ; Bölüm XXXIII ; hadis n°3 ; (sayfa 416) ve Mouslim cilt 1 sayfa 248.

Ömer'i suçladığı şeylerden biri, namaz çağrısından "Haydi işlerin hayırlısına" sözünün kaldırılmasıdır, halbuki alimler Resulullah'ın (sav) hayatı boyunca, ölümüne kadar namaz çağrısının bu şekilde yapıldığının farkındadır. Aynı zamanda, bu Hz. Ebu Bekir'in hayatı boyunca, ölümüne kadar ve Hz. Ömer'in Halifeliği döneminde, bu cümleyi çıkarmayı emredinceye kadar, namaz çağrısının gerçekleşme şeklidir.

Demek oluyor ki, bu bilgi aynı içerik ve aktarıcılardan alıntılanmıştır. "Amali Ahmed bin İsa'da,-barış onu sarsın- , diyor ki: Söylememi emretti: "Haydi işlerin hayırlısına", zira müezzinin söylediklerini duymalıyız: haydi namaza (hayya'ala as-salat), haydi kurtuluşa (hayya'ala al-falah), haydi işlerin hayırlısına (hayya'ala khayr al-'amal), güç ve kuvvet, sadece Yüce ve Büyük olan Allah'ındır (la hawla wa la quwwata illa billah al-'ali al-'adhim). Bundan İmam el-Mahdi Li-Dine Allah Muhammad bin el-Mutahhar tarafından bahsedilmiştir. Benzer şekilde, Ehli Beyt'in kitaplarına dayanarak Amali Ahmed bin İsa'da, Hz. Muhammed'in ailesinin tüm üyelerinin namaz çağrısında "haydi kurtuluşa" (hayya'ala al-falah)'dan hemen sonra iki kez "haydi işlerin hayırlısına" (hayya'ala khayr al-'amal) sözünün varlığını onayladıklarından bahsedilmektedir, örneğin: Amali Ahmed bin İsa, Attajrid wal-Ahkam, Jâmi'El-Muhammed, bunu doğrudan doğruya Allah'ın Elçisi'ne (sav) atıfta bulunarak tasdik eder. Al-Ahkam'da (Hükümler) söylenir: "haydi hayırlı işlere: hayya'ala khayr al-'amal" cümlesinin Allah'ın Elçisi'nin (sav) zamanında namaz çağrısında bulunduğu kanıtlanmıştır. **Sadece Hz. Ömer zamanında ezandan çıkarıldı.**

El-Hasan bin Yahya'nın Al-Sunan al-Kubra'daki Beyhakî'ye göre Abdullah bin Ömer'den gerçek bir referans kullanarak söylediği şey şudur: "Haydi hayırlı işlere" namaz çağrısında (ezanda) sık sık geçen bir cümledir. Ayrıca Ali bin el-Hüseyin şunları aktarıyor: Bu ezandır. El-Muhibb El-Taberî "Ahkam"da Zeyd bin Erkam'ın bu şekilde namaza çağırdığını anlatır. El-Muhibb el-Taber, bunun İbn-i Hazm'ın yanı sıra Abi Ümame bin Sehl el-Badri'ye göre "Sunan"da Said bin Mansur tarafından da aktarıldığını söylüyor. Fakat namaz çağrısında "haydi hayırlı işlere"nin varlığını inkâr edenler, iki Sahih'de bahsedilmediğini söylüyorlar. Diyorlar ki: eğer gerçekten varlığı doğrulandıysa,

(Sahihlerde) bahsedilmediği için (ikinci çağrıda) ikamette olması gerekiyordu. Bunun cevabı, iki Sahih'de bahsedilmeyen şeylerin mutlaka yanlış olmadığıdır. Belgelenmiş bütün sünnetler iki Sahihe tam olarak dahil değildir. Ayrıca, eğer cümle yürürlükten kaldırılmış olsaydı, bu Ali bin Ebu Talib ve onun soyunun yanı sıra "Müsned"leri tarafından da göz ardı edilemezdi, ataları gibi kurtuluş gemisini temsil ederken İnsanlığın Efendisi'nin kendisi şöyle söylüyor: "Ehl-i Beytim Nuh'un gemisi gibidir. Ona sığınan kurtuluşa erer ve ona ulaşmayan boğulup helâk olur."

"Kitab al-Adhan"da, "haydi hayırlı işlere" cümlesinin **Peygamber Efendimiz (sav) zamanında, Hz. Ebu Bekir dönemi boyunca ve Hz. Ömer tarafından yasaklanmadan önce onun halifelığının ilk döneminde hep var olduğu söylenir. Denilir ki: yasaklanmasının nedeni, insanların Cihad'dan (kutsal savaş) uzaklaştıklarını fark etti. O zaman dedi ki: eylemlerin en iyisi Cihat'tır. Bu yüzden, Cihat'ı korumak için namaz çağrısından çıkarılmasını emretti.**⁶⁸"

"Bir gün müezzinin şafak namazı için Ömer bin el-Hattab'ı çağırmaya geldiğini Malik'ten öğrendik. Onu uykuda bularak, diyor ki: **Namaz uykudan hayırlıdır! Hz. Ömer daha sonra ona bu ifadeyi sabah ezanına eklemesini emreder.**⁶⁹"

Bazen Ömer bin Hattab'ın yanıldığını ve bazen de şu veya bu "Sünnet"i eklemeye karar verdiğini gösteren birçok başka metin var. Peki, Raşid halifelerin sünnetini takip etmemizi isteyen sözde hadis mektubuna başvurursak sonuç ne olurdu! **Başka bir deyişle, bizden duvara girilmemiz isteniyor!** Diğer "Raşid Halifelerle" başka bir örnek: Said bin el-Müseyyeb'e göre: **"Hz. Ali ve Hz. Osman Usfan'dayken peş peşe Hac ve Umre ziyaretini hakkında anlaşılamadılar. Nasıl diyordu Hz. Ali, Resulullah'ın yapılmasını emrettiği şeyi yasaklamak mı istiyorsun? O zaman, bunu gören, Hz. Ali telbiye duasını Hac ve Umre ziyaretini için eş zamanlı yaptı."**⁷⁰

Mervân ben El-Hakem dedi ki: **"Hz. Osman ve Hz. Ali'yi görme fırsatım oldu. Hz. Osman Hac ve Umre ziyaretinin peş peşe ve eş**

⁶⁸MosnadZayd

⁶⁹ "Les Traditions Islamiques -Cilt 1" El Buhârî, Başlık XXIII : "Des funérailles" ; Bölüm XXXIII ; hadis n°3 ; (sayfa 416) veMüslimcilt 1 sayfa 248

⁷⁰ "Les Traditions Islamiques -Cilt 1" El Buhârî ; Başlık XXV : "Du pèlerinage" ; Bölüm XXXIV : hadis n°9 ; sayfa 510.

*zamanlı yerine getirilmesini yasakladı. Bunu gören Ali Hac ve Umre ziyaretini için şöyle diyerek telbiye duasını yaptı: Ben, bir kişinin söyledikleri üzerinden, Peygamber Efendimiz tarafından belirlenen kuralı bir kenara bırakanlardan değilim.*⁷¹”

Bütün bunlar açıkçası, konunun derinine inmeden ve ne hakkında olduğunu anlamadan bu sözde hadis-i şerifin uygulanamayacağını size söylemek içindir.

Bu metnin bize hatırlattığı gibi: *“Ve İslam hukukunun temelleri zemininde, Peygamberimizin ahabının birçok durumda ve davada iki şeyhle çalıştığını bilerek, Raşid bir halife için Peygamber Efendimiz tarafından alından farklı bir yolu yasalaştırmak uygun değildir.”*⁷²

---

⁷¹ “Les Traditions Islamiques -Cilt 1” El Buhârî ; Başlık XXV : “Du pèlerinage” ; Bölüm XXXIV : “De l’accomplissement successif du pèlerinage et de la visite pieuse ; de leur accomplissement simultané ; de l’accomplissement du seul pèlerinage et de la transformation du pèlerinage de celui qui n’a pas amené de victime avec lui» ; hadis n°3 ; sayfa 508.

⁷²Souboul al marham

8- Bize Teravih Namazının yasallığı konusunda (Şiilerhariç) fikir birliği (icmaha) olduğu söyleniyor.

Bize Teravih Namazı'nın yasallığı konusunda Peygamber Efendimizin ashabından günümüze değin, tabii ki teolojik olmayan sebeplerden dolayı Teravih Namazı kılmayan Şiiler dışında, bir (icmaha) fikir birliği olduğu söyleniyor.

Anekdot olarak, Teravih Namazı meselesine ilgi duyup çevremde konuyu gündeme getirmeye başladığımda, tepkiler ya küçümseme ya hakaretler ya da alay konusu oluyordu. Bana özellikle şöyle söylenirdi: ***“Teravih Namazının (kınanması gereken) bir bid'at olduğunu söyleyen sadece Şiiler ve sen varsın. Bugüne kadar bütün sahabeler ve alimler bunun bir sünnet olduğunu söylerken, ve hiçbiri buna itiraz etmezken, sen 21. yüzyılda gelip bize bunun bir bid'at olduğunu söyle!”***

O zamanlar bu bölümde neler paylaşacağımı henüz keşfetmemiştim. Elbette, Teravih Namazının yasallığı konusunda fikir birliği olduğu ve farklı bir tezi destekleyen tek “Sünni” olduğum söylendiğinde, biraz rahatsız oldum ve bu anlaşılabilir bir şey.

Çünkü siz ve kendinize rağmen, bilim aşıladığını iddia eden durumdasınız. Herkese, üstelik **bir araya gelen tüm sahabelere ve âlimlere karşı** tek başına! Diğer bir deyişle, biraz düşlerde yaşayan biri.

Sadece gözlerimin önünde inancım ve aklıma kendini kabul ettiren şu hadis-i şerif vardı: ***“Evinizde namaz kılın! Zira farz namazlar dışında en makbul namazınız evinizde kıldığınızdır.”*** Neden, kimin ve neyin adına, namaz kılmak için camiye giderek tam tersini yapmalıyım? O zaman aklımızda Peygamber Efendimizin bu sözleri varken camiye Teravih Namazı kılmaya nasıl gidilir!

Ayrıca neden **daha az değerli** bir namaz kılmalıyım!

Hâlâ bir açıklamaya ihtiyacım vardı! Ciddi bir açıklamaya. Ancak duyduğum tek açıklama en iyi ihtimalle anlamsız ve en kötü ihtimalle hakaretti. O halde bunun beni hiç ikna etmediğini söylemeye gerek yok.

Takya (gizleme) altında bir Şii olmakla suçlandım. Bunun açıklama olarak biraz fazla basit olduğunu tanımak lazım.

Belli ki, kabul edilebilir bir açıklama olmadığında, her durumda, mümin olarak görevim metne bağlı kalmamı gerektiriyordu. Hem de bu hadis-i şerifin nesh olmadığını (kaldırılmadığını), özellikle "Teravih Namazı" ile ilgilendiğini, en sonuncu olduğunu ve tüm alimler tarafından gerçek olarak tanındığını bilerek. Dolayısıyla bana öyle geliyor ki muhtemelen hadis-i şerif ile Teravih Namazının "resmi teorisi"ni uzlaştırmak imkânsız.

İbn Kesir ve diğerlerinin aksine, iki çelişkiyi uzlaştırma yeteneğim yok.

Gerçi, Şeyh Albani buna bir kolay, verimli ve özellikle radikal "çözüm" buldu... alıntılanamak!

Nitekim bilinmelidir ki *Teravih Namazı* adlı kitabında şu hadis-i şerifi bir kez bile alıntılanmadı: **“Öyleyse evlerinizde namaz kılın! Zira bir kişinin farz namazlarından hariç en makbul namazı evinde kıldığı namazdır.”** Yöntemi kuşkusuz muhteşem: Açıklamak zorunda kalmamak için hadis-i şerifi alıntılanamak!

ICMAHA (FİKİR BİRLİĞİ) dediler! O zaman, bunu doğrulayalım!

İmam Şatibi'nin kitabı **Al-Mouwafakat** ile başlayalım. Aşağıdakini okuyabiliriz:

كان كبار السلف من الصحابة والتابعين ينصرفون بعد صلاة العشاء إلى بيوتهم ولا يقومون مع الإمام⁷³

"Sahabeler ve halefleri arasında ünlü Selefler Yatsı namazı kılındıktan sonra eve gitmek için camiden ayrılıyor ve imamın arkasında namaz kılmıyorlardı."

---

⁷³ İmam Chatibi Al Mouwafakate

Bölüm:

Ramazan'ın gece namazları için diğerlerine katılmayanlar hakkında.⁷⁴

7713- Hz. Ebu Bekir bize, ibn Numayr'a göre, Ubeydullah bin Ömer ve Nâfi'nin ardından **İbn-i Ömer'in Ramazan'ın gece namazı için insanlara katılmadığını aktardı. Ve ekledi: Salem ve el-Kasım da onlarla katılmıyordu.**

7714- Waki bize Safin'e göre, Mansur'a göre Mücahit'in şöyle dediğini aktardı: **Bir adam İbn-i Ömer'e sordu: Ramazan ayı boyunca imamın arkasında gece namaz kılmalı mıyım? Hz. Ömer ona dedi ki: (her şeyi) eşek gibi dinliyorsun.**

7715-Waki bize Safin'e göre, Abi Hamza'ya göre İbrahim'in şöyle dediğini aktarır: **Eğer bir ya da iki süreden daha fazlasını bilmiyorsam bile, Ramazan ayı boyunca onları tekrarlamak, benim gözümde, bir imamın arkasında gece namazı kılmaktan daha faydalıdır.**

7716- Al-Ağmaş'a göre, İsa bin Yunus bize aktarıyor: **İbrahim farz namazlarını yönlendiriyordu, ancak Ramazan namazları için artık onları yönlendirmede ve Alqama ve al-Aswad da artık bunu yapmıyorlardı.**

7718- Nasr al-Muğallam'a göre Qutn ibn Abdallah Abu Marri aktarıyor: Ömer bin Osman bana dedi ki: Hasan-ı Basri'ye sordum: Ey Ebu Said, Ramazan ayı geldiğinde insanlar camide sabahlıyorlar. Sence, ne yapmam gerekiyor? **Camide namaz kılmak için insanlara katılmak mı yoksa tek başına namaz kılmak mı?Dedi ki: Bana öyle geliyor ki, Kur'an-ı Kerim'in bir başkası tarafından okunduğunu duymaktan ziyade yalnız okuman daha iyidir.**

2017- Fahd, Abu Nuğaym'a göre Sofiane, Ubaydullah ve Nâfiğnin ardından **İbn Ömer'in (Allah onlardan razı olsun)Ramazan ayında imamın arkasında namaz kılmadığını** aktarıyor.

2018- Ebu Bekre diyor ki: Muğemmelle'e göre, Süfyan, Mansur ve Mücahid'den sonra: **Bir adam İbn-i Ömer'e (Allah ondan razı olsun)**

dedi ki: Ramazan boyunca imamın arkasında namaz kılmalı mıyım? Ibn Ömer sordu: Kuran'ı ezbere okuyabilir misin? Cevap verdi: Evet. - O zaman, ona dedi ki, evinde namaz kıl.

2023- Yunus ve Fahd, Abdullah bin Yusuf'a göre, ibn Lahî'a ve Abi alAswad'ın ardından, Ramazan ayı boyunca 'Urwa insanlarla namaz kılp, sonra gece nöbetine katılmadan evine gittiğini aktarıyor.

2025- Yunus bize, Enes'e göre, Ubeydullah bin Ömer'e göre bildiriyor: El-Kasım'ın, Salem'in ve Nâfiğ'nin Ramazan boyunca insanlarla namaz kılmadan camiden ayrıldıklarını gördüm.

Kitabın yazarı imam Tahavî, bu paragrafı aşağıdaki kelimelerle bitirir: “*Bu gelenekleri aktardığımız tüm bu adamlar, her biri Ramazan ayı boyunca yalnız namaz kılmayı, bir imamın arkasında namaz kılmaya tercih ediyordu. Doğru duruş budur.*”⁷⁵

" Ibn-i Ömer, oğlu Selim ile, Qasem İbn-i Mohammed Rilkeme, ve Ibrahim Ramazan ayı boyunca camide insanlarla namaz kılmazdılar "

عن ابن عمر وانه و ابنه سالم والقاسم بن محمد و علقمة و ابراهيم النخعي انهم كانوا لا يقومون مع الناس في شهر رمضان

Bu paragrafta iki metin üzerinde durmak istiyorum.

7714- Waki bize Safin'e göre, Mansur'a göre Mücahit'in şöyle dediğini aktardı: **Bir adam İbn-i Ömer'e sordu: "Ramazan ayı boyunca imamın arkasında namaz kılmalı mıyım? Ona dedi ki: (her şeyi) eşek gibi dinliyorsun."**

İbn-i Ömer kendisine Teravih Namazını camide mi kılması gerektiğini soran adamı... **eşek** olarak nitelendiriyor! **Her şeyi eşek gibi dinliyorsun!** ” Eğer Teravih Namazı bir sünnet ise bu özellikle sert cevap neden?

---

⁷⁵ Sur les Tarawih Extraits du : al-Kitab al-Musannaffi-l- ahâdithwa-l- âthâr Abou Bakr Abdallah ibn Muhammad ibn Abi Chayba, Cilt 2, Dar al-Kotob al- ilmiyah, Beyrouth, 1995. & Imam Tahawi Kitab Athar Al Imam al-Tahawi : Charh Ma'âni al-Athâr (Explication des significations des Traditions). Imam Abou Jaafar Ahmed b. Muhammed Et-Taâwi, Cilt 1, Dar al-Kotob al-Ilmiyah, Beyrouth 2006.

Eğer Teravih Namazı bir sünnet dahası bir sünnet-i müekkede ise, Hz. Ömer ve diğerleri neden Teravih Namazını kılmadılar?

وقال مالك و أبو يوسف و بعض الشافعية و غريهم الأفضل فرادى في البيت صلاة لقوله صلى الله عليه و سلم أفضل الصلاة المرء في البيت إلا المكتوبة

Artı olarak bilinmesi gereken Mâlik, Abu Yusef ve bazı Şafiiler diyorlar ki: " Peygamber Efendimizin sözünden dolayı [evlerinizde namaz kılın! Zira bir kişinin farz namazlarından hariç en makbul namazı evinde kıldığı namazdır.] Tercih edilen bu namazı, evde, yalnız kalmaktır"

قال ابن عمر كل بدعة ضلالة و إن رآها الناس حسنا⁷⁶

İbn-i Ömer dedi ki: *“İnsanlar bunu iyi bir şey olarak görseler bile tüm bid'atlar yanlıştır.”*

7715- Waki bize Safin'e göre, Abi Hamza'ya göre İbrahim'in şöyle dediğini aktarır: **Eğer bir ya da iki sureden daha fazlasını bilmiyorsam bile, Ramazan ayı boyunca onları kendime tekrarlamak bir imamın arkasında gece namazı kılmaktan daha faydalıdır.**

İbrahim dedi ki: *Eğer bir ya da iki sureden daha fazlasını bilmiyorsam bile, Ramazan ayı boyunca onları kendime tekrarlamak bir imamın arkasında gece namazı kılmaktan daha faydalıdır.* Bu ifadenin, daha önce de belirttiğim gibi, gece nöbetinin, Kur'an-ı Kerim'i tam olarak okumaktan ve onunla namaz kılmaktan bir yükümlülük içermediğine dair hiçbir şüphe bırakmadığına inanıyorum.

---

⁷⁶ Sur les Tarawih Extraits du : al-Kitab al-Musannaffi-l- ahâdithwa-l- âthâr Abou Bakr Abdallah ibn Muhammad ibn Abi Chayba, Cilt 2, Dar al-Kotob al- ilmiyah, Beyrouth, 1995. & Imam TahawiKitabAthar

Aksi takdirde, İbrahim için iki, hatta bir surenin **evde namaz kılmak için yeterli olduğunu belirterek, camide namaz kılmanın daha faydalı olacağını nasıl açıklayabiliriz!**

Aşağıdakileri İmam Malik'in el-Muvatta kitabında okuyabiliriz:

في قيام رمضان

كان بن هرمز ينصرف فيقوم بأهله وكان ربيعة ينصرف وعدد غير واحد من علمائهم كانوا ينصرفون ولا يقومون مع الناس قال

مالك وأنا أفعل ذلك إن كان يقوى في بيته فهو أحب إلي⁷⁷

"Rabira ve diğer birçok alimin yaptığı gibi, Ibn Hormuz da camide değil evinde namaz kılıyordu. İmam Malik dedi ki: Ben de bunu yapıyorum, evde namaz kılabilen evde kılsın."

Mükemmel, ancak Malik şunları ekliyor: *"Evde namaz kılabilen evde kılsın."*

إن كان يقوى في بيته فهو أحب إلي

Bu ne anlama geliyor? Neden bu şart?

Peygamber Efendimiz **"Evinizde namaz kılın"** buyurduğu halde O **evde namaz kılabilen ekledimi?**

Herhangi bir yükümlülük altına girmediğimizi bilerek, **kıla bilmek** fiilinin bu tartışmada yeri yoktur. Bu nedenle, bu durumun bir dayanağı da yoktur.

İbrahim dedi ki: **"Eğer bir ya da iki sureden daha fazlasını bilmiyorsam, Ramazan ayı boyunca onları kendime tekrarlamak bir imanın arkasında gece namazı kılmaktan daha faydalıdır."** Ve bence neredeyse bütün Müslümanlar Kur'an-ı Kerimden سورة الناس ve سورة الفلق gibi kısa surelerden en az bir tanesini biliyordur.

İmam Malik'in koşulu bu nedenle hiçbir şeye dayanmamaktadır.

⁷⁷ Al-Moudawana de l'Imam Malik.

İmam Malik'e atfedilen bu durumun bir ekleme olduğuna ya da imam Malik'in Hz. Ömer'i çok fazla ezmek için çayına su koyduğuna bile şaşırım.

Ramazan ayında gece namazlarına teşvik, yani duraklamalı namazlar (Teravih)⁷⁸

İmam Nevevî'nin bize söylediği şeyi Müslim sahihin açıklaması aracılığıyla dinleyelim.

"Ramazan'ın gece namazları, önerilen karakteri, bireysel olarak evde veya toplu olarak camide kılınmaları konusunda farklı düşünceleri olan alimlerin oybirliği ile anlaşmaya konu olan duraklama (Teravih) namazları anlamına gelir. El-Şaffi, neredeyse onun bütün müritleri, Ebu Hanefi, Ahmed ve birkaç Maliki bunun bayram namazı ile karşılaştırılabilir bir halk ritüeli olmasından dolayı Müslüman cemaat içinde uygulanmakta olan Ömer bin Hattab ve sahabeler (Allah onlardan razı olsun) tarafından benimsenen uygulamaya göre toplu olarak kılınmasının daha iyi olduğunu savunurlar."⁷⁹

Bahsettiğimiz bize der ki: **"Ramazan'ın gece namazları, önerilen karakteri, bireysel olarak evde veya toplu olarak camide kılınmaları konusunda farklı düşünceleri olan alimlerin oybirliği ile anlaşmaya konu olan duraklama (Teravih) namazları anlamına gelir."**

Ki bu güçlü ... çok güçlü!

Yani, Nevevî'ye göre, **gece namazları Teravih Namazı anlamına gelir!** Kur'an-ı Kerim ve Sünnet'te bahsedilen gece namazlarının Kıyam el-leyl قیام لیل gece nöbeti olduğunu düşünürdüm! Fark yine de ince olmaktan daha fazlasıdır! **Kıyam el-leyl** şudur: **Ramazan'da ve Ramazan dışında evde tek başına namaz kılmak**, Teravih Namazı ise şudur: **Ramazan ayı boyunca camide insanlarla namaz kılmak**. Bu tam olarak Nevevî'nin söylediğiyle aynı şey değil!

Bunlardan biri Peygamber Efendimizin müekked sünneti, diğeri ise Hz. Ömer'in müekked "sünneti"dir. Ekliyor, alıntı yapıyorum: **"El-Şaffi,**

---

⁷⁸ Le Sahih de Muslim, Recueil de Hadiths authentiques du Prophète avec Commentaire d'Al-Nawawi, Dar Al-KotobAlilmiyahDKi, Cilt 3, sayfa 437 – 441.

⁷⁹ Le Sahih de Muslim, Recueil de Hadiths authentiques du Prophète avec Commentaire d'Al-Nawawi, Dar Al-KotobAlilmiyahDKi, Cilt 3, sayfa 438-439.

neredeysse onun bütün müritleri bunun Ömer bin Hattab ve sahabeler tarafından benimsenen uygulamaya göre toplu bir şekilde kılınmasının daha iyi olduğunu savunurlar."

Ancak, elimde Al Şafii'nin şöyle söylediği bir dizi eser var, alıntı yapıyorum: *"Ramazan ayındaki namazla ilgili olarak, ben yalnız namaz kılmayı tercih ederim."*

مسألة : قال الشافعي رضي الله عنه : و أما قيام شهر رمضان فصلاة المنفرد أحب إلي⁸⁰

Bu sözler özellikle aşağıdaki kitaplarda bulunur: **Al hawi kabir الحوي** ve **marlifat a sunanan wa athar**'ın **الاثار و السنن** yanısıra İbn-i Battal tarafından aktarılan Buhârî sahih'in açıklaması.

Bu da alimlere rast gele saçmalıklardan biraz atıf yapıldığını kanıtlıyor!

Bir zamanlar İslam üzerinde tekel olan inancın yararına, pek çok alimin hiç söylemediklerinin söylendiğine inanıyorum. Gerçekten de eğer Teravih Namazı bugün bu kadar popülerse, bu İslam'ın Hanbeli versiyonunu dünyaya yayan Suudilerin parası sayesinde. Eksen: İbn Teymiyye-Nevevi-Albani.

Ve bu yüzden, herkes Teravih Namazı konusunda fikir birliği olduğuna ikna oldu.

Nevevî dedi ki: **"[...] Ömer ibn el-Hattab ve sahabeler tarafından kabul edilen uygulamaya göre."**

Yani bu uygulamanın **Peygamber Efendimiz tarafından değil Hz. Ömer ve sahabeler tarafından benimsenen bir uygulama** olduğunu açıkça ortaya koyuyor, oysaki **sahabeler** değil **bazı sahabeler** demiş olmalıydı! Çünkü bazı sahabelerin camide namaz kılmakla ilgili aynı fikirde olmadıkları kesin olarak bilinmektedir. Burada yine, bir fikir birliği olduğuna inandırılıyor, çünkü **bazı sahabeler** değil **sahabeler** deniliyor, yani bütün sahabeler.

Sonunda, Nevevî bize şöyle diyor: **"aksine, Mâlik, Abu Yusuf ve bazı Şafiilerin, Peygamber Efendimizin şu sözlerinden yola çıkarak**

evde namaz kılmanın daha iyi olduğunu savunuyorlar: **"En değerli namaz farz namazı haricinde kişinin evinde kıldığıdır."**

Kesinlikle geçerli saydığım budur. Bunun dışında **tercih edilebileceğini** söyleyemem, ancak **bunları bireysel olarak evde kılmanın zorunlu olduğunu** söyleyebilirim. Dediğim gibi basit bir nedenden ötürü, Peygamber Efendimiz **istersenizevinizde namaz kılın veyahut bunu yapabilenler için evinizde namaz kılın değil evinizde namaz kılın** buyurdu!

Alim Şawkani'nin Nil al Awtar **نيل الأوطار** başlıklı kitabında aşağıdakiler okunabilir, alıntı yapıyorum: “ aksine, Mâlik, Abu Yusuf ve bazı Şafiîlerin, Peygamber Efendimizin şu sözlerinden yola çıkarak evde namaz kılmanın daha iyi olduğunu savunuyorlar: **"En değerli namaz farz namazı haricinde kişinin evinde kıldığıdır."****"Peygamber Efendimizin torunları (ailesi) dedi ki: Gruplar halinde (camide) namaz kılmak bir bid'attır."**⁸¹ **كتاب نيل الأوطار تأليف الإمام محمد بن علي بن محمد الشوكاني** 55الصفحة

Dolayısıyla, bu metne göre, Peygamber Efendimizin ailesi Teravih Namazının bir bid'at (yenilik) olduğunu düşünmektedir.

قال مالك و أبو يوسف و بعض الشافعية و غيرهم الأفضل فرادى في البيت: لقوله صلى لله عليه و سلم الصلاة صلاة المرء في بيته إلا المكتوبة:(أفضل),: إن متفق عليه و قالت العترة التجميع فيها بدعة, و سيأتي تمام الكلام على صلاة التراويح⁸²

Şafii'nin Al Aziz⁸³ başlıklı Fıkıh kitabında, aşağıdakileri bulabiliriz: **"Teravih Namazı ile ilgili üç durum vardır:**

1- Tek başına namaz kılmak mutlak bir şekilde daha iyidir, yani hiçbir şart olmadan. Başka bir deyişle, ama... yapabilen ya da yapmak isteyen kimse diye bir şey yok!

كتاب الصلاة / أحكام صلاة التراويح
وأطلق آخرون ثلاثة أوجه في المسألة، منهم القاضي ابن كج وإمام الحرمين أحدها: أن الانفراد أفضل على الإطلاق

محمد بن علي بن محمد الشوكاني تأليف الإمام كتاب نيل الأوطار 55باب صلاة التراويح الصفحة81

محمد بن علي بن محمد الشوكاني تأليف الإمام كتاب نيل الأوطار 55باب صلاة التراويح الصفحة82

كتاب العزيز شرح الوجيز المعروف بالشرح الكبير تأليف الإمام أبي القاسم عبد الكريم بن محمد الرافعي القزويني 83
134الشافعي الصفحة

Ibn Battal tarafından yapılan sahih Buhârî yorumunda, aşağıdakileri okuyabiliriz: **"Ramazan ayında evde namaz kılmanın daha iyi olduğunu söylediler. Aralarında, Malik, Ebu Yusuf ve Şafii. Malik dedi ki: Rabiğa ve diğer alimler camide namaz kılmıyorlardı ve ben de (Malik) aynısını yapıyorum çünkü Peygamber Efendimiz sadece evinde namaz kıldı."**

Size daha önce söylediğim gibi, bu metni okurken Nevevî'nin bize söylediklerinin aksine Şafii'nin **camide değil evde namaz kılmanın daha iyi olduğunu** söylediğini görebiliriz. Şafii'ye bazen böyle bazen de tam tersini söyleten bu çelişkiden Nevevî'nin sorumlu olmadığından bir saniye için bile şüphe duymuyorum.

Aksine, kendime şu soruyu soruyorum: Nevevî, bildiğimiz gibi, teoride çok şey okuyan bir bilim adamıdır **O zaman bu çelişkiyi fark etmemiş olması nasıl açıklanır?**

Dahası, neden ve ne adına, tam tersini değil de açıkçası tamamen keyfi olarak Şafii'nin camide namaz kılmanın daha iyi olduğunu söylemiş olduğu versiyonu almayı seçti?

"Alimlerimiz" söz konusu olduğunda, her zaman sadece onlara uyan metinleri alıntılama ve onları rahatsız edenleri susturma meselesi olduğuna inanılmalıdır.

قالوا إن صلاة رمضان في البيت للمنفرد أفضل من صلاتها في المسجد منهم مالك وأبو يوسف والشافعي وقال مالك: كان رببعة وغيره واحد من علمائنا ينصرفون ولا يقومون مع الناس وأنا أفعل ذلك وما قام رسول الله صلى الله عليه وسلم إلا في بيته

⁸⁴ وذكر ابن أبي شيبة عن ابن عمر وسالم وعلقمة والأسود أنهم كانوا لا يقومون مع الناس في رمضان

نصبالراية⁸⁵ Nasb al Rayakitabında aşağıdakileri okuyabiliriz, alıntı yapıyorum:

"Diğerleri dediler ki: **Farz namazlar haricinde, evinizde kıldığınız namazlarınız daha makbuldür.** Ibn Duhyâ Al-ilm al-maşur (Popüler

162 شرح ابن بطال تأليف أبي الحسن علي ابن خلف ابن عبد الملك ابن بطال البكري القرطبي ثم البلسي الصفحة 84
155 كتاب نصب الراية تخريج أحاديث الهداية تأليف عبد الله بن يوسف الزبلي الصفحة 85

bilim) kitabında şöyle diyor: **"Bu hadis-i şerif adına, bazıları Teravîh Namazının evde kılınması gerektiğini ve camide topluca kılınamayacağını belirttiler."**

Halbuki, çoğunluk Hz. Ömer'e referansla metne dayanarak: "O Abi Zahr'ın hadis-i şerifi adına insanları İbn Kâb'ın ardında bir araya getirdi: **"Kim, namazı tamamlayana kadar imam ile kıyam namazı kılsa, ona tam bir namaz gecesi olarak sayılacaktır."** İbn Hinban onu sahihinde aktarsa da, bu zayıf hadis-in dışında, o (İbn Hinban) zayıfken hadisleri gerçeğe döndürdü ve gerçekten de onları zayıflattı."

كتاب الصلاة /باب إدراك الفريضة
انتهى. ولفظ الآخرين: أفضل صلاتكم، في بيوتكم انتهى قال ابن دحية في " العلم المشهور": وقد استدل من يرى صلاة التراويح في البيوت، وأنها لا تقام جماعة بهذا الحديث، وأخذ الجمهور بحديث عمر: أنه جمع الناس على أبي بن كعب، وبحديث أبي ذر: أن الرجل إذا قام مع الإمام حتى ينصرف، حسب له قيام ليلة قال: فالحديث ضعيف لو إن كان ابن حبان رواه في "صحيحه" صح ما فيهم من سقيم ومرض من صحيح

Bu kitabın başında söylediğim gibi, bazı insanlar, dolambaçlı bir şekilde, Teravîh Namazının kılınmaması gerektiğini söyledi. Bu, örneğin, Malik ve Şafii'î gibi evde namaz kılmanın daha iyi olduğunu beyan edenlerin durumudur.

Alim Şatibi'nin bize söylediği gibi başkalarının da Teravîh Namazını kılmadığını biliyoruz. Onlar sahabeler, Tabiğiler ve İbn Hüzmü, Rabira ve diğerleri gibi büyük alimler arasındadır.

Sonunda, daha fazlası, ibn Ömer, Nafir, Salem, İbrahim gibileri Teravîh Namazına açıkça karşı çıktılar. Ya da fıkıh Şafî Al Aziz'in kitabında, aynı zamanda Duhya kitabında da belirttiği gibi: Popüler bilim, diyor ki, alıntı yapıyorum: **"Aşağıdaki hadis-i şerifi okuyarak: "Evinizde namaz kılın zira farz namazlar dışında bir kişinin en makbul namazı evinde kıldığıdır", yapılamayacak şey camide topluca namaz kılmak",** başka bir deyişle Teravîh Namazı kılmaktır. Bu nedenle, bunlar evde namaz kılmanız gerektiğini gösteren açık durumlardır.

Ek olarak, Çoğu : **"Hz. Ömer'i, aynı zamanda gerçekte zayıf olduğu halde bir gerçek olarak sunulan bir hadis-i takip etmek için Peygamber Efendimizin sözlerini terk ettiler."**

Bir adam Hasan el-Basri'ye dedi ki: *"Ramazan boyunca gece namazlarımı evde mi yoksa camide mi kılayım? Ve Hasan ona şöyle cevap verdi: Gözlerini gözyaşı içinde ve kalbini daha nazik ve sadık gördüğün yerde kal!"*⁸⁶

O yerin, namaz kılanların caminin çatısına bağlandıkları yer olduğu konusunda çok şüpheliyim! (Bkz. Bölüm 10) Bu "şüphe" yine Hasan el-Basri'ye yöneltilen aynı soru ile doğrulanır: **"Bana öyle geliyor ki, Kur'an-ı Kerim'in bir başkası tarafından okunduğunu duymaktan ziyade yalnız okuman daha iyidir."**⁸⁷

..وقال الحسن البصري : لأن تفوه بالقرآن أحب إليك من أن يفاه به عليك..

Bu bölümü kapatmadan önce, Teravîh Namazı camide mi yoksa evde mi kılınmalıdır sorusu her sorulduğunda cevabın her zaman... mecazi olduğunu fark ettiğimi eklemek isterim! Tıpkı Hasan el-Basri'nin bu iki cevabı gibi.

Halbuki cevap açık olmalı: Evet ya da hayır! Evet ise neden, hayır ise neden? Felsefe değil teolojiden bahsediyoruz!

Aslında birçok alim gerçeği biliyor. Bunun dışında evet cevabı yalan söylemek ve insanları günah işlemeye teşvik etmektir. Hayır cevabı kuruluşla çatışmaya girmek; daha da ciddi, Hz. Ömer'in yaptığı şeyi inkâr etmektir!

Dahası, neden birçok sahabe ve diğerleri **Teravîh namazı kılmaları gerekip gerekmediği sorusunu soruyorlar?** Çünkü kategorik olarak bize Teravîh Namazının teyit edilmiş bir Sünnet olduğu söyleniyor! **Belli ki, bazılarınin büyük... şüpheleri vardı... ancak şüphe sihirle ortadan kayboldu.**

Bu konuyu kapatmadan önce dikkatinizi, rahatsız edici bir noktaya çekmek istiyorum. Az önce gördüğümüz gibi, bir grup Sahabeler ve

⁸⁶162 شرح ابن بطال

⁸⁷Fiqh de l'imam Hassan Basri

Tabihinler Taravîh denilen namazı kılmadı. Görünüşe göre sayıları ve isimleri daha önce bahsettiğimiz kişiler dışında bilinmiyor.

Sadece bu sayının azınlıkta olduğunu değil, her şeyden önce de bu sayının artmadığına dikkat ediyoruz. Ve sonunda ortadan yok oldu diyebilirim.

Soru: Sebep nedir?

Teravîh kılmayanların sayısı neden sonunda yok oldu? Bu küçük sayının doğru üzerine olmadığı ve bu nedenle takip edilmediği gerçeğini düşünmek mantıklı mıdır? Halbuki, bilimsel kanıtların okunmasında şüphesiz bunlar doğru yol üzerindeler! Nedeni çok basit.

Bütün dünyaya Teravîh'in sorunu üzerinde uzlaşma (icmaha) olduğuna inanmaları için anlaşmazlığı (ihtilafı) susturdular ya da ortadan kaldırdılar.

Sonuç olarak, Müslümanlar için, hele ki alim olmayanlar tarafından, bu sorunu sorgulamamak mantıklı ve normal görünüyor. Onları sorgulamak akıllarından bile geçmiyor. "Icmaha" (Uzlaşma) olduğuna göre, bu nedenle, belirli bir pozisyon arasında seçim yoktur. Ve bu şekil sorun hallediliyor.

Buna manipölasyon deniyor.

9- Bununla birlikte, camide veya evde namaz kılmanın daha iyi olup olmadığı, aynı zamanda kılınacak rekâtların sayısı konusunda da anlaşmazlık (ihtilaf) vardır.

Kulağa ne kadar şaşırtıcı gelse de bildiğimiz gibi, Peygamber Efendimiz bize evde namaz kılmayı emrettiğinde, camide grup namazını yasakladığı halde, bize sebebini de: *“Bir kişi için en makbul namaz farz namazlarından hariç EVİNDE kıldığı namazdır.”* demesine rağmen, **camide Teravih Namazı kılmanın daha iyi** olduğunu söyleyecek kadar ileriye giden birçok "alim" var!

Ancak bize şöyle demeye cesaret ediliyor:

**صلاة التراويح هي سنة مؤكدة للرجال و النساء، تسن فيها الجماعة كما يجوز أن
تصلى على افراد و الأفضل صلاتها بالمسجد⁸⁸**

"Teravih Namazı erkekler ve kadınlar için bir sünnet-i müekkededir. Bunu topluca veyahut tek başına yapmaya izin veriliyor, ancak en iyisi bunu camide yapmaktır."

İnsanları sadece Teravih Namazının bir sünnet-i müekkede olduğunu iddia ederek yanlış yönlendirmekle kalmıyoruz, daha da önemlisi, şöyle buyuran Peygamber Efendimizle açıkça çelişiyoruz: **"Evinizde namaz kılın"** çünkü: *"Bir kişi için en makbul namaz farz namazlarından olmadığı sürece evinde kıldığıdır."*

Bununla birlikte, bu alim ve diğerleri bize tam aksini söylüyorlar: **"Camide namaz kılmak daha iyidir!"**

"Ramazan'ın gece namazları, tavsiye edilen doğası oybirliğiyle kabul edilen duraklamalı namazlara (Teravih) atıfta bulunur. Ancak alimler evde tek başına mı yoksa camide topluca mı olması gerektiği konusunda ayrılmaktadırlar."

Bu metin Nevevî açıklaması ile Müslim sahihden alıntıdır. Bahsettiğimiz bize der ki: **"Ancak alimler evde tek başına mı yoksa camide topluca mı olması gerektiği konusunda ayrılırlar."**

Evde mi yoksa camide mi namaz kılmanın daha iyi olduğu sorusu hakkındaki anlaşmazlıktan nasıl bahsedebiliriz! Hiçbir şekilde camide namaz kılmanın daha iyi olacağını gösteren bir unsur yokken.

Daha önce Ömer bin Hattab ile ilgili kişilik kült sorunundan bahsetmiştim. Bu konuda mükemmel bir kanıtımız var. Gerçekten de kesinlikle belli iki unsur bize şunu söyler: **1.Peygamber Efendimiz asla Teravih Namazı kılmadı ve sadece evinde kıyam-êl-leyl (gece nöbeti) yaptı2.Peygamber Efendimiz evinizde namaz kılın diye emretti. Hz. Ömer'in bize bunun tam tersini, yani camide namaz kılmayı söyleyen sünneti dışında Peygamber Efendimizin sünnetinin bize öğrettiği şey budur. Açıkçası bazıları Peygamber Efendimizin Sünnetini takip etmek ve Hz. Ömer'in "Sünnetini" takip etmek arasında seçim yaptılar...**

Şeyh Uteymin'in, Sahih Buhârî açıklamasında, bunu öğreniyoruz:

Zeyd bin Sabit'e göre: "Ramazan ayı boyunca, Peygamber Efendimiz kendine bir hücre yaptı. Sanırım, diyor Bosr, Zaid'in eklediği bu hadis-i şerifi bir hasırla ilişkilendirerek. O, birkaç gece namaz kıldı. Bazı sahabeler Peygamber Efendimizin namazını takip etmiş,**O da bunu fark eder etmez oturup kalmış (ve kendini göstermeyi bırakmıştır).** Sonra sahabelere gitmiş ve onlara buyurmuştur ki: **Davranışlarınızın bana hissettirdiklerinin farkındaydım. Bundan böyle, Ey Müminler, evlerinizde namaz kılın, zira bir insan için farz namazlar dışında en makbul namaz evinde kıldığıdır."**

Bu daha önce söylediklerimizi açıklıyor: Bu, Ramazan ayında meydana geldi. Bu hadis-i şerifte, **kişinin taklit edildiğini fark etmesi halinde, tarif edilmemiş bir uygulamadan kaçması gerektiğinin kanıtıdır, bu durumda bu uygulamanın meşru olma düşüncesini engeller.**Ayrıca bu hadis-i şerifte, nafile namazları evde kılmanın yeğlendiğine ve kişinin Medine'de bulunması halinde bu iki Kutsal

Cami ve diğer yerler arasında herhangi bir fark olmadığına dair de bir kanıt vardır. Nafile namazlarını evde kılmanın daha iyi olduğunu vurgulamıştık. Nafile namazlarını evde kılmak, Mekke'de bile, daha iyidir.

Bununla birlikte, birçok iyi niyetli insan nafile namazlarını iki camide kılmayı arzu ederler: Peygamber Camisi ve Mekke'de, **fakat bu Peygamber Efendimizin yaptığı ve öğrettiği şeye göre sünnete aykırıdır.**

Ayrıca, sünnete uyarak elde edilen mükâfatın, camide namaz kılarak edinilen mükâfattan daha önemli olduğu söylenir. Ancak, bazıları evde namaz kılma ve Mekke'de yüz bin veyahut Peygamber Camisinde bin namazdan vazgeçme tutumunu onaylamazlar.

Evet, sünnete uymak önceliklidir, daha iyidir ve onun daha büyük bir mükâfatı vardır. Alıntının sonu.

Dahası, bu noktada İmam Malik şöyle dediği için kesindi, alıntı yapıyorum: **“Evde namaz kılmanın daha iyi olduğuna hiç şüphem yok.”**

قال مالك لا اشك إن الصلاة في البيت أفضل⁸⁹

Eğer evde namaz kılmak daha iyi ise, o zaman neden camiye gidiyorlar!

10- Teravih Namazını diğer namazlardan ayıran özellikler olduğu bilinmelidir.

Aslında Ömer bin Hattab tarafından icat edilen ve tarifi yapılan bu namazın, başka hiçbir namazda olmayan özellikleri vardır.

Örneğin, süresi aşırı uzun, birkaç... saat! ***“Namazın sonunda dışarı çıktığımızda, şafağın ışığını seyrediyorduk.”***⁹⁰

Teravih Namazı bu konuda Peygamber Efendimizin öğretisi ile çalışmaktadır, çünkü Peygamber Efendimiz tarafından uygulanan ve gruplar halinde yapılan tüm namazların kısa olduğunu biliyoruz. Ve bu mantıklı ve sağduyuludur, zira namaz, Kur'an-ı Kerim ve Sünnet'in bize öğrettiği gibi, olabildiğince konsantre olunması gereken, Yaradan'la bir yakınlık anıdır. **Gruplar halinde namaz kılarken saatlerce nasıl konsantre olunabilir bize söylenebilir mi?**

Bu basit gerçek, bence, bu namazın Sünnette yazılamayacağını göstermektedir. Hatta namaz listesine eklenemeyeceğini bile söyleyebilirim. Biz Teravih Namazı kılarken namazdan ziyade sportif bir performansa daha yakınız. Ayrıca duraklama anlamına geldiği için Teravih kelimesinin de oradan geldiğini kanıtlamak istiyorum. Nitekim, Müslümanlar Teravih Namazı esnasında dört rekâta bir selam veriyorlar.

Ayrıca öğreniyoruz ki: ***“O kadar uzun sürüyordu ki, bazıları ayakta durmak için bastonlarına yaslanıyordu, diğerleri ise kendilerini catıdan sarkan bir iple bağladılar.”***⁹¹

حدثنا أحمد بن عيسى قال , حدثنا عبد الله بن وهب قال حدثني مالك و عبد الله بن عمر و أسامة بن زيد أن محمد يوسف حدثهم عن السائب بن يزيد قال : جمع عمر رضي الله عنه الناس على أبي بن كعب و وتميم الداري . فكانا يقومان في الركعة بالمئين من القرآن حتى إن الناس ليعتمدون على العصي من طول القيام و يتنوط أحدهم بالحبل المربوط بالسقف من طول القيام وكنا نخرج إذا فرغنا و نحن ننظر إلى بزوغ الفجر⁹²

⁹⁰Tarikh al-madina al-munawwara, de Ibn Chabba (173-162).

379 كتاب تاريخ المدينة المنورة أخبار المدينة النبوية تأليف أبي زيد عمر بن شبة النميري البصري الصفحة⁹¹

Nasıl hâlâ buna şöyle diyebiliriz: Namaz!

Ayrıca şunu da öğreniyoruz: **“Hz. Ömer bu namazı onlarla birlikte kılmazdı ya da gayretli değildi.”**⁹³

Alim Abdalhak Alişbili'nin *Kitab at Tahajjud* kitabını okuyunca şunu öğreniyoruz: **“İnsanlar Hz. Ömer'e Teravih Namazının uzunluğundan şikâyet ettiler. O zaman Hz. Ömer namazı kıldırان imama okumayı kısaltmasını ve rekât sayısını arttırmasını emretti. Bu namaz kılanların daha az ayakta kalmaları içindi. Namaz daha sonra 23 rekât kılındı. Ancak insanlar şikâyet etmeye devam ettiler, daha sonra okumayı daha da kısaltıp rekât sayısını arttırdı. Böylece, rekât sayısı 36'ya yükseltildi ve bu şekildi de kaldı.”**

ويروى أن الناس اشتد عليهم طول القيام فشكوا ذلك الى عمر بن الخطاب فأمر القارئ ان يخففا من طول القيام ويزيدا في عدد الركوع فكانا يقومان بثلاث وعشرين ركعة ثم شكوا فنقصوا من طول القيام وزيدوا في الركوع حتى اتموا ستا وثلاثين و الوتر بثلاث فاستقر الأمر على هذا⁹⁴

Bu metni keşfettiğimde nefesimin kesildiğini sizden saklamıyorum!

Zaten bu bir namazdan ziyade oto mekaniği gibi görünüyor...!

Daha önce sahabelerin bir namazın niteliği hakkında şikâyet ettiklerini işittiniz mi? Asla! Çünkü, namaz konusu Allah'ın ve Resulü'nün münhasır alanındadır ve dolayısıyla haklı eleştiri konusu yapılamaz.

Böylece, bu anlatıyı okuyarak Hz. Ömer'in namaz kılanların - diyebilirim ki- alışılmış kapasitelerinin çok üzerinde, böylesine uyumsuz olan namazını gözden geçirmek zorunda kaldığını öğreniyoruz.

Nitekim, herkes John Rambo ya da Süpermen değildir. Böylece Hz. Ömer sonunda uygulanabilir olsun diye onu defalarca düzenledi!

Ginede, bazı sahabe ve alimlerin, örneğin Hz. Osman'ın ya da Ebu Hanefi'nin, Kur'an-ı Kerim'in tamamını tek bir... rekâtta okuduğunu öğreniyoruz!

379كتاب تاريخ المدينة المنورة أخبار المدينة النبوية تأليف أبي زيد عمر بن شبة النميري البصري الصفحة92

379كتاب تاريخ المدينة المنورة أخبار المدينة النبوية تأليف أبي زيد عمر بن شبة النميري البصري الصفحة93

كتاب التهجد دار الكتب العلمية الامام عبد الحق الاشبيلي94

Ve sonra bize, Teravîh Namazının bir sünnet-i müekkede olduğu ve Hz. Ömer'in yalnızca Peygamber Efendimiz tarafından ihmal edilen bir sünneti canlandırdığını söylemeye cesaret ediliyor!

Bu büyük hileden sonra artık sünnetten fazla bir şey kalmaması kabul edilmelidir!

Biliyoruz ki Teravîh nafîle bir namazdır, buna rağmen camide topluca kılınıyor. Tekrar burada, bu bağlamda Fıkıh ile (ic̣tịhatla) çelişmektedir.

Çünkü, gerçekten de sabit Fıkıh (ic̣tịhat) bize öğrettiği: ya bir namaz farzdır. Ve bu durumda camide topluca kılınır; Ya da nafîle bir namazdır. Bu durumda ise, evde tek başına kılınır.

Yapılan istisnalar, Cuma namazı, bayramlar gibi Peygamber Efendimiz tarafından düzenlenen namazlar ve daha az ölçüde, yağmur veyahut güneş tutulma namazlarıdır.

11- Peygamber Efendimiz Teravih Namazını başlanmış ve Hz. Ömer de onu sadece tamamlamıştır!

Teravih Namazına atıfta bulunduğumuzda, sistematik olarak buna kendim de dahil olmak üzere, bir dizi sahabenin Peygamber Efendimizle namaz kılmak istediği kıssa ile benzerlik kuruyoruz ve devamını biliyoruz. Kısacası Teravih Namazı kökenlerini bu kıssa aracılığıyla buluyordu. Hz. Ömer sadece Peygamber Efendimizin başlanmış ama ... bitirmemiş olacağı "iş" tamamlamış oluyormuş.

Her şeyi işitmiş olacağız!

Kendi... İşini tamamlamayan bir Peygamber!

Tam da bu yüzden **yeniden etkinleştirme** veya **yeniden canlandırmadan** bahsediliyor.

Eğer birçok alim bu benzerliği kurarsa, bu Hz. Ömer'in bir namazı tamamlamadığı aslında bir namaz icat ettiğini söyleyen bir ithamdan kaçınmak içindir. Bu da bid'atı daha da niteleyen şeydir. Çünkü Peygamber Efendimizin **ashabıyla namaz kılmadığı** ve dolayısıyla bu namazın tarifini hiçbir şekilde yapamadığı açıkça tespit edilmiştir. Bu yüzden mutlaka önce onu icat eden, daha sonra tarifini yapan Hz. Ömer'di. Sonra, bu bid'at etrafında bir dizi yasal kaide oluşturuldu.

Dahası, daha önce de açıkladığımız gibi, Peygamber Efendimizin 23, 25 ve 27'sinde namaz kıldığını söyleyen bir metni yakalamak ve daha sonra bize bunun Teravih Namazı olduğunu söylemek inanç ve zekaya bir hakarettir.

Nitekim, bu metne atıfta bulunduktan sonra, bunun Teravih Namazının başlangıcı olduğunu ve Hz. Ömer'in işi sadece bitirdiğini söyleyecek bir şey yok!

Ayrıca şunu öğreniyoruz: El-Askeri diyor ki: “Hz. Ömer şunları yapan ilk kişidir:

- Ramazan gecelerinde toplu namaz kılmayı emreden (**Teravîh Namazı**)
- Geçici evliliği yasaklayan
- Cenaze namazını dört tekbirle kılmayı emreden
- Sahip olunan mallar üzerinden sadaka vermeyi emreden
- Mirasların hesaplanmasında yuvarlamayı emreden
- Sahip olduğu atlar için zekât vermeyi kabul eden.”⁹⁵

"Ve o (Hz. Ömer), Ramazan ayı boyunca Teravîh denilen namazını kılmak için tek bir imam başkanlığında (Müslüman) insanları toplayan ilk kişidir." "Müslümanlara ait tüm şehirlere onlara böyle yapmalarını emretmek için mektuplar gönderdi."⁹⁶

İbn-i Şihab diyor ki: *"Hz. Ömer onları Ramazan akşamlarında namazlarına rehberlik eden Ubeyy ibn Kâb'ın arkasına toplayana kadar. Orada, Ramazan ayı boyunca insanlar ilk defa tek bir imamın arkasında toplandılar."*⁹⁷

H. Ömer, hiç şüphesiz, Teravîh denilen bu namazı icat eden, tarifini yapan ve yasalaştıran ilk kişidir.

Bununla birlikte, Teravîh Namazı sadece, Peygamber Efendimiz ve ashabının Ramazan ayında bir gecede geçen, ve bundan başka bir şey olmayan yaşadıklarıyla benzerliğe sahiptir.

H. Ömer kendini biraz Peygamber Efendimizinkine benzer bir durumda buldu.

Peygamber Efendimiz bir Ramazan gecesini yalnız namaz kıldı ve birkaç sahabe onunla namaz kılmak için geldi. Onun tepkisi, gördüğümüz gibi, önce namazını durdurup ve artık camiye gitmeyecek olmasıydı. Sonra, evine küçük taşlar atarak işi onu evinde arama noktasına getiren

⁹⁵Souyouti « l'histoire des Califes »

⁹⁶ Les Chroniques de Tabari. Dar Al-Kotob Al-ilmiyyah, DKİ, sayfa 569-570, sayfa 77-78.

⁹⁷Souyouti « l'histoire des Califes »

sahabelerin ısrarını belirterek, şu sözlerle yasama yoluyla bitirdi:
“Evinizde namaz kılın!”

Bir Ramazan gecesi caminin önünden geçen ve sahabelerin kendi başlarına namaz kıldıklarını gören Hz. Ömer'e gelince, o Peygamber Efendimizin "evlerinizde namaz kılın" emrini yerine getirmek yerine, tam tersini yaptı, yani bütün sahabeleri bir imamın idaresinde **“Ne mükemmel bir etkinleştirme”** ya da **“Ne mükemmel bir canlandırma”** değil **“Ne mükemmel bir bid'at”** diyerek bir araya getirmek oldu.

Neredeyse benzer iki durum, ancak tamamen zıt iki tepki.

Böylece Peygamber Efendimizin başlamış olacağı şeyi Hz. Ömer'in sadece tamamladığını, yeniden etkinleştirdiğini veya canlandırdığını düşünebilmemiz için, yine de evveliyatın bir başlangıcı olması gerekirdi.

Peygamber Efendimizin evveliyatının başlangıcı nerededir?

Demek ki, evveliyatın başlangıcı yoktur ama Müslümanları, Hz. Ömer'in sadece Peygamber Efendimizin tamamlanmamış... işini bitirdiğine inandırmanın bir yolu bulunuyor!

Peygamber Efendimiz sahabeleri dağıttı, Hz. Ömer onları yeniden bir araya getirdi!

Peygamber Efendimiz evinizde namaz kılın buyurdu, Hz. Ömer camide namaz kılın dedi!

12- Hem hukukçulara hem de Allah'ın akıl sahipleri ile اوليالباب nitelediklerine sorular.

1. İyice anladığımız gibi, Peygamber Efendimiz şöyle buyurdu: "Ey Müminler, evlerinizde namaz kılın, zira bir insan için farz namazlar dışında en makbul namaz evinde kıldığıdır".

Bu hadis-i şerif özellikle Buhârî ve Müslim sahihlerinde rivayet edilir. Hiçbir alim onun gerçekliğini ya da formüle edildiği bağlamı sorgulamaz. Dahası, yürürlükten kaldırılmamıştır ve bunlar Peygamber Efendimizin bu konudaki son sözleridir.

Öyleyse sorularım şunlar:

- a) Bu hadis-i şerifi ne yapıyorsunuz?
  - b) Bildiğiniz ve kabul ettiğiniz Peygamberin sözüne neden saygı duymuyorsunuz?
  - c) Neden Müslümanları camide namaz kılmaya davet ederek onlardan Peygamber Efendimize taatsizlik etmelerini istiyorsunuz?
2. Bütün alimler Peygamber Efendimizin **“Evinizde namaz kılın”** buyurduğundan beri Hz. Ömer'in Halifeliğine kadar her şeyin orada kaldığını kabul ediyor. Ve Peygamber Efendimiz başka Ramazan aylarını yaşamış olsa da asla ashabıyla namaz kılmadı. Benim sorum şudur: **O zaman ve Peygamber Efendimizin ölümünden sonra yeni bir namaz tanıtmak ve onu daha sonra kılınacak namazlar listesine dahil etmek caiz midir?**

Allah şöyle bildirmiş olsa da: **“Bugün sizin için dininizi kemale erdirdim, size nimetimi tamamladım, sizin için din olarak İslâmiyet'i beğendim.”**

3. Benim sorum şudur: **Bir sünnet, terk edilmiş ve tamamen değiştirilmiş olsa bile hala sünnet olarak kalır mı?**

Bana göre, hayır. Aynı şekilde şöyle diyen Şeyh Albani için, alıntı yapıyorum: **“Sadece Peygamber Efendimizi öğretilerinde ve kurallarında ekleme ve çıkarma yapmadan takip etmemiz gerektiğini söylemeliyiz. Ve biz zaten Peygamber Efendimizden daha çok mümin olma arayışında olmamak gerektiğini söyledik.”**⁹⁸

4. Peygamber Efendimiz şöyle öğretti: **“Bir kişi için en makbul namaz farz olmadığı sürece evinde kıldığıdır.”** Benim sorum şudur: **Neden daha az makbul bir namaz kılıyorsunuz ve bunu yapmalarını Müslümanlara tavsiye ediyorsunuz?**

Dengesiz insanları göz ardı ederek, Teravih Namazını kılan Müslümanlar babamız Hz. Adem'den bugüne kadar iki şey arasında seçim yapmak için, **en az değerliyi, en az iyiyi** seçen muhtemelen tek kişidir!

Çünkü bana öyle geliyor ki, sadece dengesiz biri en kötü, en az iyi ya da en az değerli olan iki şey arasından seçim yapar!

Aksine, alimler şunu belirten hadis-i şerifleri çok iyi anlıyorlar: **“Bir kadın için en makbul namaz evinde kıldığıdır.”** Orada herkes bu hadis-i şerifi mükemmel bir şekilde anlamak için hemfikirdir.

Gerçekten de Teravih Namazı için yaptıkları gibi kimse gelip **bir tutarsızlık olduğunu, daha azı, kadının camide namaz kılmasının tercih edilebilir olduğunu** söylemeyecek!

Her halükârda, umarım Teravih Namazı dışında arabalar, evler, giysiler, etler, meyveler... en iyisini seçersiniz!

---

⁹⁸La prière de Tarawih du Cheikh Albani

Teravîh'in sünnet olduğunu iddia eden yalan söylüyor veya konuya hakim değil.

1. Teravîh kelimesi Peygamber Efendimizden sonra çıkmıştır.

Nitekim ne Kuran'da ne de Sünnet'te bulunmayan bu kelime, peygamberin ölümünden yıllar sonra, en erken Ömer bin Hattab'ın halifeliğinin sonlarına doğru ortaya çıkmıştır. **Peygamber Efendimizin hiç bilmediği ve hiç duymadığı bir uygulamaya nasıl Sünnet denilebilir?**

Aşağıdaki ayet, bu anlamda örneği mükemmel bir şekilde göstermektedir: "*Ey Kitap ehli! İbrahim hakkında niçin tartışıyorsunuz? Oysa Tevrat da, İncil de ondan sonra indirilmiştir. Siz hiç düşünmüyor musunuz?*" (3/65).

2. Peygamber Efendi hayatında teravîh'i asla kılmadı.

Ve bu, sahabelerin onunla kılmak girişiminden birkaç yıl sonra yaşamasına rağmen. Ancak Ramazan aylarının hiçbirinde bu namazı kılmadı. Ne önce ne de bu girişimden sonra. Bu nedenle, bu namazı kanun koyamadı. Bu nedenle, ondan sonra kimsenin bunu yapma hakkı yoktur.

3. Sünnet **hiçbir şekilde değiştirilemez.**

Bir Sünnet'i ekler, çıkarır veya değiştirirsek, o artık Peygamber Efendinin sünneti değildir. Peygamber Efendinin namaz kıldığı veya tamamen istisnai veya düzensiz bir şekilde şu veya bu tür bir uygulamayı onayladığı diyen metinlere güvenmek, sünnet yapmak için yeterli değildir.

4. Peygamber Efendimiz Ramazan ayı içinde ve dışında camiye gidip grup halinde namaz kılmak için şunları söyleyerek **açıkça ve resmen yasaklamıştır:**

"Bundan böyle, Ey Müminler, evlerinizde namaz kılın, zira bir insan için farz namazlar dışında en makbul namaz evinde kıldığıdır". Orijinallığı, bağlamı, içeriği, kronolojisi, ve uygulaması nedeniyle bu hadis, konuyla ilgili tüm metinler üzerinde otoriterdir.

5. Bütün âlimler, Peygamber Efendinin sadece evde Ramazan aylarını gözetlediğini onaylar.

Ama bize teravihin bir... Sünnet olduğu da söyleniyor! Peygamber Efendinin sadece evde gözetlediğini kabul edersek, o zaman teravih'in (cami nöbetlerinin) bir sünnet olduğunu nasıl düşünebiliriz? Sünnet, Peygamber Efendiye taklit etmekten ibaret olduğu için, Sünnet evde gözetlemeyi dayatır! Ancak Peygamber Efendimizin yaptığı gibi evde değil, camide gözetlemek isteniyor. Peygamber Efendimizin hiç yapmadığı gibi!

Kısacası, Sünnetin tam tersini yapmaya teşvik ediliyoruz!

Ben, Maâmar Metmati, ısrarla ve imzalar: Teravih'in Sünnet olduğunu tasdik eden, yalan söylüyor ya da konuya hâkim değildir. Her iki durumda da suçludur ve Hz. Muhammed'e (svs) itaatsizlik çağrısında bulunarak suçlu bir yeniliği körükler.